

Ljudska PRAVICA

LETO XXII. Stev. 155
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODLNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S «BORBO»

OB NEMŠKEM OBISKU V RIMU

Bonnska zamisel Atlantske zveze v nasprotju z rimsko o njeni politični preosnovi

(Od našega stalnega dopisnika) Bonn, 2. jul. Od večeraj se kancler Adenauer in zunanji minister Brentano mudita v Rimu na uradnem obisku. Program njunega bivanja v Rimu obsega razen uradnih razgovorov z italijanskimi državniki tudi politične razgovore v Vatikanu, dalje zasebno avdienco pri papežu in obisk pri predsedniku republike Gronchiju.

Za kanclerja Adenauerja je to potovanje globlje pomena kakor običajna vljudnostna vrtnitev obiska, ki ga je napravil ministrski predsednik Segni v februarju v Bonnu. Kancler je obiskal Italijo v času zelo živahnih razprav na Zahodu o politiki Atlantske zveze in o nadaljnjih pogojih za zahodno-evropsko povezavo, začeto v dobi hladne vojne, ki je Zvezi dala preozke ideološke, politične in vojaške okvire, ki so jih sodobni dogodki že zdavnaj prerušili in pokopali. V teh razpravah sodeluje tudi Italija, katere vlada vsekakor ni na zadnjem mestu med tistimi, ki menijo, da je nujno potrebna temeljita revizija načel in metod atlantske politike ter njena pravčasna prilagoditev novim razmeram.

Iz Bonna pa sta se odpeljala državnik, katerih gledišča se o tem problemu močno razlikujejo od gledišč večine članov Atlantske zveze. Adenauer in Brentano oznanjata potrebo po odločnejšem nadaljevanju stare politike (sker položaj že dolga leta ni bil tako nevaren kakor zdaj) in vztrajata na tem, da se Atlantska zveza spremeni v učinkovit instrument hladne vojne. Po njihovi zamisli naj bi nastale v Atlantski zvezi samo takšne spremembe, ki bi jo spremenile v popoln mehanizem, ta pa naj bi hkrati reagiral na vse količnik pomembnejše dogodke na svetu. Adenauer in Brentano predlagata, naj bi se vse članice Zveze obvezno posvetovale o vseh važnejših političnih dogodkih, vse ukrepe uveljavljale skupno in torej tudi skupno določale politiko vsake članice posebej. Konec koncev bi privolitev v kaj takega pomenilo, da bi se morale vlade odreči samostojni zunanji politiki in uveljavljenju samostojnih akcij na mednarodnem tistišču.

Razgovori med rimskimi in bonnskimi politikami o tem vprašanju pa pridobe na pomenu že s tem, da je Martino član tistega odbora treh ministrov, ki naj bi pripravil predloge za bodoče delo Atlantske zveze, za razširitev njene vloge na gospodarsko in politično tistišče. Po mnenju nekaterih članov bonnske vlade pa je taka zamisel gola utvara. Po tem mnenju naj bi torej storili vse, kar je mogoče, da bi se ognili samostojnim pobudam nekaterih članic, ki slahkoverno nasledajo novi sovjetski taktiki.

Adenauer in Brentano bosta postavila razpravo o tej temi na čelo seznama razgovorov z italijanskimi državniki. Po razgovorih o drugi temi, na kateri je Bonn zlasti zainteresiran, namreč o vprašanju združitve Nemčije, tu ne pričakujejo nobenih težav. Segni in Martino sta podpisala v Bonnu skupno uradno poročilo, v katerem je rečeno, da je bonnska vlada »edini svobodno izvoljeni zakoniti predstavnik vsega nemškega naroda«, da se mora Nemčija združiti »na podlagi svobodnih volitev« in da je to »neogiben pogoj za trajno popuščanje napetosti ter za mir v Evropi in na svetu«.

Italijanska vlada pa je bolj zainteresirana na gospodarskih vprašanjih. Predvsem ji gre za nemške kredite, za pritegnitev nemških investitorjev na italijanski jug. Toda o tem so v Bonnu malo govorili. Malo so govorili tudi o »istem« osnutku pogodbe o prijateljstvu, trgovini in pomorskem prometu med Italijo in Zahodno Nemčijo, ki ga je Brentano predložil Martinu v februarju.

V Bonnu pripisujejo enako velik pomen tudi razgovorom o mednarodni politiki, ki jih bosta imela Adenauer in Brentano z vatikanskimi politikami. Splošni stiki med bonnsko vlado in Vatikanom so zelo tesni. V zadnjih sedmih mesecih bo papež zdaj že tretjič sprejel ministra Brentana v zasebni avdienci. V marcu ga je tudi nagradil z vatikanskim redom Velikega križa. Po papeževem sklepu naj bi bil prihodnji evharistični kongres v Münchenu. Adenauer se je odločno zavzel za ohranitev konvokordata, ki ga je Vatikan sklenil s Hitlerjem in o katerem so posamezni tukajšnji politiki iz opozicije rekli, da je »zločinski«.

Zato ni nobenega dvoma, da bo papež vsestransko podprl kanclerjeva gledišča o mednarodni politiki, kar bo Adenauer prinesel nekaj koristi, če ne na svetu, pa vsaj med njegovimi ljudmi.

Adenauer se bo sestal tudi s tajnikom demokrščanske stranke Fanfanijem. Na tem sestanku naj bi obe katoliški stranki vskladili svoja gledišča in pobude, zlasti na mednarodnem tistišču. Nemški in italijanski demokrščani si namreč prizadevajo spraviti svoja gledišča v sklad s stališčem Vatikanu in z vsemi sredstvi podpreti pobudo za utrditev Atlantskega bloka in za postopno ustanovitev tako imenovane »male katoliške Evrope«. Adenauer bo s Fanfanijem obravnaval tudi stališče, na katerega naj bi se

katoliške stranke v sedanjem položaju postavile glede na socialne struje in pobude levičarskih strank.

Adenauer je danes začel prve razgovore z italijanskim ministrskim predsednikom Segnijem in zunan. ministrom Martinom. Na prvem sestanku so izmenjali gledišča obeh dežel o najvažnejših mednarodnih problemih. Adenauer je obvestil italijanskega predstavnika o svojem bivanju v ZDA, Martino pa nemškega kanclerja o delu odbora treh ministrov Atlantske zveze in o svojem obisku v Londonu. O. Miličević

PO KONGRESU FRANCOSKIH SOCIALISTOV

Pred začetkom pogajanj z uporniki za pomirjenje v Alžiru

Pariz, 2. julija (Tanjug). — V tukajšnjih političnih krogih danes izjavljajo, da bo francoska vlada pospešila vse tiste ukrepe, ki so potrebni v Alžiru. Ta namen francoske vlade se dejansko nanaša na izpolnitev sklepov socialističnega kongresa, ki je večeraj ob koncu svojega štiridnevnega dela terjal, naj se socialistični ministri z ministrskim predsednikom Guyjem Molletom na čelu odločneje zavzemajo za »uradne in neposredne stike« z uporniki.

Parlamentarni strokovnjaki sodijo, da je položaj vlade po socialističnem kongresu deloma utrjen kljub rezervam, ki jih zdaj izražata parlamentarna desnica in center, češ da je kongresna resolucija o Alžiru preveč »levičarska«. Pričakujejo namreč, da bo

Veleposlanik Djerdja pri predsedniku Naserju

Kairo, 2. jul. (Tanjug). Novi jugoslovanski veleposlanik v Egiptu Josip Djerdja je danes izročil svoja poverilna pisma predsedniku republike Gamalu Abdulju Naserju. Hkrati je veleposlanik predstavil predsedniku Naserju člane jugoslovanskega veleposlanništva. Predsednik republike se je zatem dalj časa razgovarjal z jugoslovanskim veleposlanikom.

Ob tej slovesnosti je republikanska garda izstrelila salvo v pozdrav prvemu jugoslovanskemu veleposlaniku, vojaška godba pa je zaigrala jugoslovansko himno. Listi ugotavljajo, da je bil to prvi diplomatski sprejem pri Naserju, odkar je postal predsednik republike.

Na prijateljskem obisku

Delegacija okrajnih sekretarjev SZDL v Belgiji

Bruselj, 2. jul. V Belgiji se mudi že teden dni skupina sekretarjev okrajnih komitejev in funkcionarjev SZDL Jugoslavije, ki s tem vračajo lanski obisk funkcionarjev belgijske Socialistične stranke v Jugoslaviji. Namen teh medsebojnih obiskov je, seznaniti se s samoupravo v obeh

deželah in z delom v političnih organizacijah.

Jugoslovanska delegacija je obiskala že malone vsa glavna mesta Belgije. Ustavila se je predvsem v tistih krajih, kjer so središča belgijske politične dejavnosti ali pa proizvodni centri in lokalni organi oblasti, v katerih lahko način upravljanja pritegne pozornost jugoslovanskih gostov.

Jugoslovanski gostje so bili sprejeti prijateljsko in prisrčno in imeli so priložnost spoznati način dela socialističnih organizacij in njihovo sodelovanje v občinskih samoupravah.

Delegacija je doslej obiskala Bruselj, Leuven, Liège, Malin, Anvers, Gand in Brige. V soboto se je delegacija vrnila v Bruselj, da bi prisostvovala kongresu belgijskih socialistov, danes pa je nadaljevala pot v Charlesroix, od koder se bo jutri ponovno vrnila v Bruselj in od tod odpovala v domovino. B. Pešič

Radakrišan na poti skozi Beograd

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Podpredsednik indijske republike dr. S. Radakrišan je potoval danes skozi Beograd. Na zemunskem letališču sta ga sprejela in se z njim pol ure prisrčno razgovarjala podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colakovič in državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica.

Podpredsednik indijske republike je prispel z letalom iz Sofije, kjer je bil na uradnem obisku. V zadnjem mesecu dni je obiskal vrsto evropskih dežel: Veliko Britanijo, Belgijo, CSR, Poljsko, SZ, Romunijo in Bolgarijo, danes pa je prek Beograda in Rima potoval na obisk v nekatere afriške dežele. Med drugim bo obiskal Nigerijo, Tanganjiko, Ugando in Zanzibar, kjer so večje kolonije Indijcev.

MADZARSKI VODITELJI O BUDNOSTI

Kritika je potrebna toda rušenje družbenega sistema ni dopustno

(Od našega posebnega dopisnika) Budimpešta, 2. jul. Današnji budimpeštanski tisk ne objavlja nobenega komentarja v zvezi z večerajšno resolucijo CK Partije madžarskih delovnih ljudi, v kateri je bilo ostro kritizirano početje mladinskega debatnega krožka »Petöfi«.

Toda v govoru predsednice Zveze madžarskih žena, soproge Istvana Vasa, na nekem zborovanju, kakor tudi v govoru generala Istvana Szabaja so posred-

no omenjene tudi teze te resolucije.

Potem ko je rekla, da kritične razprave delavcev, kmetov in izobražencev pomenijo »tehtno pomoč pri odstranjevanju napake«, je soproga Istvana Vasa pripomnila, da »demagoški izpadi, naperjeni proti partiji in ljudski demokraciji tu pa tam ogrožajo ta zdravi razvoj. Posamezniki žele izkoristiti napake parti nam.«

General Szabo pa je rekel, da bi se »studi sovražniki hoteli vključiti v razpravo, da bi povzročili nezaupanje do duha demokratizacije« in pri tem poudaril, da je najvažnejša naloga, razlikovati sovražne izpade od iskrenega mnenja poštenih delovnih ljudi.

Partijski funkcionarji sodijo, da je bila resolucija o obojski dejavnosti krožka »Petöfi« neogibna, ker so se po njihovem mnenju v tem krožku aktivizirali ljudje, ki ne napadajo samo napak, storjenih v minulosti, temveč socializem sploh. Ti ljudje so žalili, ne pa samo kritizirali ne-

katere madžarske voditelje, in so postavljali demagoške in lažne demokratične zahteve. Funkcionarji dopuščajo možnost, da bo resolucija CK nemara, začasno nesposobno učinkovala na proces razvijanja politične pobude državljanov. Pripominjajo pa, da bo partijsko vodstvo ukrenilo vse, kar more, da bi pokazalo, da obsodba dejavnosti krožka »Petöfi« ni signal za zaviranje slehernih kritike.

Omenjeni politični funkcionarji sodijo, da so neredi v Poznanju opozorilo. Da med procesom demokratizacije ni dovoljno oslabiti opreznosti glede na nasprotne družbenega sistema. Iz tega dobi človek vtis, da medtem ko predstavniki poljske vlade in poljske Združene delavske partije v zvezi s poznanjskimi dogodki opozarjajo predvsem na gospodarske in socialne težave in na to, da jih je treba čimprej odstraniti — vodstvo partije madžarskih delovnih ljudi poudarja predvsem, da je treba preprečiti »možne motnje«. G. Altman.

Francosko-tuniška pogajanja

Pariz, 2. jul. (Tanjug). Danes so v Parizu nadaljevali francosko-tuniška pogajanja, ki so, kot kaže, prišla v hudo zagato spričo odločne zahteve tuniške vlade, naj Francija privoli v postopni umik svojih čet s tuniškega ozemlja. Po današnjem sestanku niso objavili poročila, sodijo pa, da delegaciji nista dosegli znatnejšega napredka, ki bi obetal kakršenkoli kompromis.

Tuniški ministrski predsednik Burgiba se je danes sestal tudi s francoskim ministrom za gospodarstvo in finance Paulom Ramadierom. Razgovor se je nanašal na zahtevo, naj bi Francija dala Tuniziji finančno in tehnično pomoč, da bi tako uravnovesili letošnji proračun in izvedli nekatere gospodarske in socialne reforme.

Fašistično izzivanje bivših pripadnikov vojaških formacij v Trstu

Trst, 2. julija. — Večeraj je bilo v Trstu javno zborovanje bivših pripadnikov fašističnih vojaških formacij, ki so bile ustanovljene v okviru zloglasne salojevске republike. Na zborovanju je govoril znani fašistični kriminalca Valerio Borghese, ki je tržaškimi neofašistom med drugim obljubil vso svojo pomoč.

Do zborovanja, na katerem so fašistično pozdravljali in vzklikali spominu Mussolinija, je prišlo kljub številnim protestom demokratičnih organizacij. Socialistična stranka, KP, Gibanje ljudske enotnosti, Neodvisna socialistična zveza, Italijanska republikanska stranka, Radikalna stranka, nova Delavska zbornica, Zveza partizanov in druge organizacije so namreč že dan prej protestirale proti najavljenemu zborovanju in v protestu izrecno zahtevale, da oblasti ne izdajo dovoljenja za neofašistično provokacijo, ki globoko žali čustva demokratičnih Tržčanov.

Po končanem zborovanju se je fašistični kriminalca Borghese odpeljal z odprtim avtomobilom izpred kina, v katerem je bilo zborovanje, med gostim špalirjem neofašistov, ki so se z dviganjem

Posveti naših gospodarstvenikov v Trstu

Trst, 2. julija. Danes dopoldne so se uradni jugoslovanski gospodarski predstavniki, med njimi predsednik Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivo Barbalich, uradni predstavnik Zvezne zunanjetrgovinske zbornice na velesejmu dr. Ples in predstavnik Trgovinske zbornice za Slovenijo inž. Vehovar udeležili sprejema na Slovenskem gospodarskem združenju v Trstu, kjer sta jugoslovanske goste sprejela predsednik in tajnik združenja tovarisa inž. Sturm in Kocijančič s številnimi tržaškimi uvozniki in izvozniki. Med sprejemom so razpravljali o nekaterih vprašanjih, ki se nanašajo na pospeševanje uvoza in izvoza.

Kasneje so se jugoslovanski predstavniki udeležili zasedanja, na katerem so v okviru velesejma razpravljali o vprašanjih trgovine z lesom.

Likvidacija angleških oporišč na Cejlonu

London, 2. jul. (Reuter). Predsednik cejlonске vlade Solomon Bandaranaike je danes novinarjem izjavil, da je Velika Britanija načelno privolila, da opusti svoja oporišča na Cejlonu. Pripomnil je, da bodo skupno anglo-cejlonško poročilo o tem izdali pred njegovim odhodom iz Londona, kjer sodeluje na konferenci ministrskih predsednikov Britanske skupnosti.

Bandaranaike je še dejal, da proučujejo možnost posebne konference Indije, Cejlona, Indonezije, Burme in Pakistana. Na tej konferenci bi pripravili načrt za drugo veliko konferenco azijskih in afriških dežel.

Azijska vprašanja

na konferenci ministrskih predsednikov dežel Britanske skupnosti

London, 2. julija (Tanjug). — Konferenca ministrskih predsednikov Britanske skupnosti se je danes nadaljevala. Obravnavali so položaj na Daljnem vzhodu, v jugovzhodni Aziji in na Pacifiku. Ministrski predsednik Nehru je izrazil svoje mnenje o stikih

s Kitajsko, zlasti še o nedavno izraženi pripravljenosti Cu En Laja, da razpravlja o Formozi. Avstralski ministrski predsednik Menzies in predsednik novozelandske vlade Holland sta poročala o organizaciji Pacifiškega pakta (ANZUS).

S tem je konferenca zaključila obravnavanje svetovnega položaja, čeprav se bodo ministrski predsedniki dežel Britanske skupnosti ob koncu povrnili k razpravi o mednarodnih vprašanjih, zlasti še o »sovjetski ekspanziji v gospodarstvu in trgovini«. Napovedujejo, da bo konferenca zaključena prihodnji petek, ko bodo objavili daljši komuniké o glavnih sklepih desetdnevnih razprav ministrskih predsednikov dežel Britanske skupnosti.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 3. julija

Menjačobe do zmerne oblačno, zlasti popoldne krajevne nevihte. Temperatura ponoči med 10 in 14 stopinj, v Primorju 19. čez dan do 27.

Stanje vremena

Področje nizkega zračnega pritiska se združuje nad zahodno Evropo in se ja v naše kraje viažno in nekoliko hladno zračno gmoto.

S SEJE V GLAVNI ZADRUŽNI ZVEZI SLOVENIJE

Kmetijstvu dajmo stvarne načrte

ki jih je moč uresničiti z mobilizacijo družbenih in kmetovih sredstev

Prve poslovne zveze, tako gospodarske kot kmetijsko proizvajalne, so v Sloveniji že ustanovljene. V prvi polovici tega meseca bo bržčas izšel tudi dopolnilni zvezni zakon o kmetijskem združništvu, tako da bodo poslovne zveze lahko začele z delom in sprejele pravila. Na včerajšnji seji predsednikov pospeševalnih odborov pri Glavni zadrugi zvezi Slovenije je predsednik Zveze Jože Ingolič dejal, da bo kmetijskim proizvajalnim poslovnim zvezam nujno potrebna pomoč in usmerjanje s strani pospeševalnih odborov, ki odgovarjajo za posamezne panoge kmetijske proizvodnje in jih organizirajo.

Kako naj bi poslovne zveze pospeševale proizvodnjo in kako naj bi jim pospeševalni odbori Glavne in okrajnih združnih zvez pomagali, ne da bi samo čakali pobud od spodaj, so včeraj obširno razpravljali. Predvsem morajo pospeševalni odbori izdelati načrte za konkretno delo v letu 1957, da bodo kmetijsko proizvajalne zveze in zadruge vedele, kaj naj konkretno delajo za napredok sadjarstva, vinogradništva, poljedelstva, živinoreje itd. Gre torej za konkretne in take načrte, ki jih je moč izvesti z mobilizacijo družbenih in kmetovih sredstev, da bodo uspehi čimprej vidni.

DAN BORCA v Novem mestu

V torek zvečer bo ob 19. uri v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora Novo mesto slavnostna seja občinskega odbora Zveze borcev, ob 20. uri pa v dvorani Doma ljudske prosvete svečana akademija v počastitev »Dneva borca«. Sodeloval bo orkester PD Dušan Jereb, partijske pesmi pa bo pel moški pevski zbor PD, medtem ko bo invalidski recitacijski zbor recital Jakobčev Oporoko padlih.

USPEŠNA TURNEJA IN LASKAVE OCENE

Prvi razgovori s predstavniki ljubljanske Opere po njihovi vrnitvi iz Pariza. Včeraj ponoči se je ansambel ljubljanske Opere vrnil s svoje turnee po Holandiji, kjer je sodeloval na holandskem festivalu s Prokofjeva opera »Zaljubljen v tri oranže«.

Prvo vprašanje je seveda veljalo za ljubljanske Opere, kakor da nismo čisto prepričani o še objavljenih uspehih in govore o nedolgi nem priznanju ljubljanskim pevčev. Toda to. Samec je znova potrdil: »Vsi kritiki, ki so pisali o naših predstavah, so se izrazili zelo pozitivno in pohvalno o nas. Kritike, poročili in pohvali je bilo ogromno. Prokofjev kup jih je izrazil celo večji uspeh. Po gostovanju Metropolitan opere in milanske Sciale smo mi tretja opera, ki je gostovala v pariški Veliki operi in hkrati prva, ki je nastopila s svojim orkestrom. Prvi večer v Parizu je bila dvorana skoraj polna, druga predstava pa je bila razprodana. Če bi nam čas dopuščal, bi lahko dali še vrsto predstav »Oranž v Parizu, ne da bi se nam bilo treba dati za publiko.«

»Kaj gre to morda predvsem na rovaš Prokofjeva?«
»Mislili, da ne. Opera steer dostej v Parizu ni bila izvajana, a vendar je kritika podarjala predvsem ansambelski uspeh, saj se je mestoma celo obregnilo ob samo delo. Zlasti so se pozitivno izražali o kvaliteti naših pevcev, o igri, kakor o izčnosti vseh nastopajočih. Po ocenah smo skorajda bolj uspeli kot pred nami Beograjska opera.«
Na vprašanje, kako je bilo z orkestrom, je odgovoril dirigent Bogoslav Leskovic:
»Orkester je štel 75 članov, to se pravi, da je bil za turnejo pomnožen s člani Slovenske filharmonije. Kljub temu, da smo sestavili dober glasbeni korpus, smo se vseeno hali. Znan je, da promoremo dobre pevce, da v zvezi nimamo orkestra, ki bi lahko z uspehom konkuriral s tujnimi orkestri. Vendar je šlo vse dobro. Orkester ni imel pri izvedbi niti ene negativne note. Vse kritike so na moč hvallile orkester, bili pa so navdušeni nad koncertnim mojstrom Alljem Dermetom. Sicer pa je za glasbenika pravo doživljeje nastopiti v Veliki operi. Dvorana je ogromna, akustična pa tako, da vsak ton čudovito zvoni. Nastopili smo zaradi še omenjenega štrajka domačih godbenikov brez skušenj, a vendar je bila izvedba v glasbeno pogledu brezhibna. Tu bi kazalo znova omeniti znano dejstvo, da naša hiša nemogoča dobro delo. V vseh petih hišah, kjer smo nastopili, je bila boljše akustika, kakor je pri nas. Kazalo je in potrebno, da bi bil že čas, da bi ljubljanska Opera dobila v prihodnjih letih tudi bolj primerno postelje.«
»Kaj pa finančni uspeh turnee?«
»Samer se tudi v tem pogledu smo dosegli poseben rekord. S turneje smo se vrnili, ne da bi napravili kakšno devizno stroško, kar je edinstven primer, zlasti v primerjavi z drugimi skupinami, ki potujejo v tujino.

voditi pravilno politiko, da proizvajalne zveze ne bi bile preozke, da bodo znale ločiti konkretno od splošnega in da se ne bodo lotevale del, ki je zanje že vnaprej očitno, da jih ne bodo izvedle. Razne »široke fronte« dela, ki so po navadi neuspešne, naj bi odpadle, pač pa naj bi se zadruge med drugim lotile tudi urejanja združnih ekonomij in sploh del, s katerimi je moč brez velikih analiz, statističnih popisov itd. zelo povečati kmetijsko proizvodnjo. Možnosti je veliko; naj omenimo samo potrebe po organiziranju vrtnarjev za proizvodnjo zgodnje zelenjave. M. R.

Delegacija Sindikata pomorščakov odpotovala na Finsko

Z Reke je včeraj odpotovala na Finsko delegacija Sindikata pomorščakov Jugoslavije, ki jo vodi sekretar Centralnega odbora Ivica Vlasanović. Delegacija bo prisostvovala kongresu Sindikata pomorščakov Finske, zatem pa bo obiskala Švedsko in Norveško. V skandinavskih deželah se bo mudila dvajset dni.

Pogajanja o znanstvenotehničnem sodelovanju s CSR bodo kmalu zaključena

Pogajanja o znanstvenotehničnem sodelovanju, ki potekajo v Beogradu med predstavnicami vlad Jugoslavije in Češkoslovaške, se uspešno bližajo koncu. Pričakujejo, da bo sporazum o tem kmalu podpisan.

Začetek domače televizije v Jugoslaviji

Na razstavi ob stoletnici rojstva Nikole Tesle bodo v soboto v Beogradu prvič oddajali domači televizijski program na aparaturnah, ki so jih izdelali v Inštitutu za elektrozeveze v Ljubljani

Ob stoletnici rojstva Nikole Tesle bodo v soboto odprl v Beogradu razstavo, ki bo prikazala razvoj visokofrekvenčne tehnike, sloneče na Teslovih odkritjih in izumih, predvsem seveda radia in televizije. Ta razstava bo hkrati dobrih mesecev Zagrebčani priložnost gledati televizijski program, vendar je bil to prenos iz Avstrije na oddajniku, ki so ga dobili iz Francije. Za beograjsko razstavo pa je pripravljena oddaja domačega programa, ki ga bodo sprejemali vsi televizijski sprejemniki na razstavi, kakor tudi v Beogradu in okolici.

Sam program pa bodo snemali na brežično oddajali na aparaturnah, ki so bile celotno izdelane v Inštitutu za elektrozeveze v Ljubljani. Tudi druga jugoslovanska podjetja bodo na razstavi pokazala, kaj so dosegla na področju televizije. Tako bo tudi podjetje Telekomunikacije iz Prizana pri Ljubljani pokazalo domače konstrukcije televizijskih sprejemnikov, izdelanih pretežno iz domačega materiala.

V Inštitutu za elektrozeveze so že v nedeljo interno slavili svojo veliko zmago, ko so ob poskusnih oddaji na lastnih aparaturnah dosegli brezhiben prenos čiste in jasne slike ter tona na temelju brežične oddaje. Včeraj pa so že vse aparature spravljali v varne zaboje, da jih pošljejo v Beograd.

SADOVI DOLGOLETNEGA DELA STROKOVNJAKOV

V Inštitutu izdelana naprava za študij in oddajnik je plod dolgoletnega dela strokovnjakov v Inštitutu. Uspeh ni samo v tem, da so vse izdelali doma. Ne sme-

mo namreč misliti, da lahko televizijo razvijemo in uvedemo od danes na jutri, morda z nakupom licenc in aparaturnah v tujini. Tudi pomoč iz tujine nam ne more mnogo pomagati, če nimamo doma kadrov, ki bi bili sposobni to pomoč izkoristiti. V Inštitutu so se začeli ukvarjati s televizijo že leta 1950. Pred leti smo videli na prvi razstavi Telekomunikacij v Ljubljani prvo poskusno snemalno kamero, ki so jo izdelali v Inštitutu. Nadaljnji razvoj je pokazal, da je včasih težko dobiti tudi razmeroma skromna sredstva za razvoj nove panoge tehnike. Ko pa postane stvar aktualna, hočemo zamujeno hitro nadomestiti. Toda znanje in izkušnje je moč dobiti le postopno. Ko je lani Inštitut po več letih študija in poskusov prejel iz zveznih sredstev 10.000 dolarjev za nabavo nujno potrebnega instrumentarja in nekaj najnovejšega materiala, mu je ta pomoč omogočila hitro in uspešno nadaljevanje začeto delo.

Letos v marcu je Inštitut prevzel nalogo izdelati kompletno napravo za prenos televizije. Na temelju prejšnjih poskusov in dobljenih izkušenj so to nalogo v Inštitutu lahko v kratkem izpolnili. Izdelali so dve snemalni kameri: eno za prenos filmov in drugo za televizijo v industriji, ki je hkrati uporabna za vsako drugo snemanje. Nadalje so izdelali ves kontrolni instrumentarj tako za snemanje kakor tudi za oddajanje, televizijski oddajnik z močno enega kilovata, oddajnik za ton na ultrakratkih valovih in popolnoma napravo za televizijski prenos diapozitivov, ozkotračnega in normalnotračnega filma ter živega programa.

Kolektiv Inštituta se je lotil prevzetega dela z velikim navdušenjem in s tolikšno verno, da je delo opravil predčasno. Postavil si je nalogo dovršiti vse aparature do razstave v počastitev Nikole Tesle. To jim je naposled tudi uspelo. Seveda pa so mnogi, zlasti zadnje tedne, spali kar v delavnici, da ne bi izgubljali dragocenega časa. Izdelali so sodobno eksperimentalno oddajno napravo, ki povsem ustreza našim sedanjim potrebam. Pri izkoriščanju te naprave si bomo pridobili ne le nove izkušnje v televizijski tehniki, marveč tudi tako potrebne izkušnje glede organizacije in tehnike prirejanja domačega televizijskega programa, kar vse bo pripomoglo k vzgoji nadaljnjih novih kadrov. Na področju televizije nas čaka še mnogo dela in je prav kadrovsko vprašanje odločilne važnosti za nadaljnji razvoj televizije v naši državi. Inštitut bo poslal na razstavo v Beogradu ekipo svojih strokovnjakov za delo pri snemanju in oddajanju domačega programa in televizijskega prenosa kratkih filmov.

SE EN USPEH INŠTITUTA

Kolektiv Inštituta za elektrozeveze je včeraj slavil še en pomemben uspeh. V prejšnjih prostorih Turboinštituta na Celovski cesti so odprli nov obrat, in sicer za izdelavo feritov. To so umetne magnetne mase, izdelane iz kovinskih oksidov, ki so v zadnjih letih našle najrazličnejšo uporabo v telekomunikacijskih napravah, pri nas pa jih uporabljamo predvsem v medfrekvenčnih transformatorjih. Izdelava teh feritov v obliki drobnih paličastih jeder je zelo težavna. Tudi v tujini je le malo tovarn, ki so sposobne izdelovati te sestavne dele, ki se v čedalje večji meri uporabljajo v visokofrekvenčni tehniki.

V Inštitutu so se prvokrat začeli ukvarjati z izdelavo feritov leta 1950. Po dolgotrajnem študiju in številnih poskusih jim je uspelo doseči brezhibno kvaliteto, tako da zdaj lahko razvijajo proizvodnjo v večjem obsegu, da bo odpadla vsaka potreba uvoza feritov, ki so v tujini zelo dragi. Samo podjetje Telekomunikacije je doslej potrebovalo na leto 6000 do 10.000 dolarjev za uvoz feritnih jeder. Novi obrat pa bo lahko kril vse potrebe naše industrije telekomunikacijskih naprav in računajo, da bo vrednost proizvodnje feritov dosegla 300 do 400 milijonov din letno.

Na skromni slovesnosti, ki so jo imeli včeraj v novem obratu, so člani kolektiva izrazili predvsem željo, da bi številni obrati Inštituta lahko prišli pod skupno streho. Zdej so namreč razmetani po raznih krajih Ljubljane. Razen centrale Inštituta na Linhartovi cesti in novega obrata za ferite imajo namreč še kemijski oddelek v Vegovi ulici, televizijski oddelek na Nebotičniku, obrat za izdelavo trajnih magnetov na koncu Celovške ceste, oddelek za izdelavo specialnih žarnic v Kotnikovi ulici in keramične obrate v Pržanu, Črnučaju in Vižmarju. F. S.

DNEVNA KRONIKA

Danes seja Zveznega izvršnega sveta

Zvezni izvršni svet bo imel danes seja, na kateri bo obravnaval en zakonjski osnutek in osnutke več uredb s področja gospodarstva, prosvete, notranje politike in ljudskega zdravstva.

Delno znižanje izvoznih koeficientov za živino in meso

Sredi preteklega meseca so na plenumu pododseka za živino pri Trgovinski zbornici za Slovenijo v razpravi med drugim ugotovljali, da je preplačevanje živine na trgu v veliki meri posledica nakupov živine po izvoznih podjetjih, ki jim ugodni koeficienti omogočajo plačevati višje cene. Da se takšni pojavi na našem trgu preprečijo, je Komite za zunanjo trgovino predpisal nekatere spremembe in dopolnitve koeficientov za obračunavanje razlike v cenah pri izvozu. Tako je z novimi odlokom med drugim znižan koeficient za klavno govejo živino od 0,80 na 0,70, za klavna teleta od 0,70 do 0,60, za goveje meso od 0,90 na 0,80 in za telečje meso od 0,80 do 0,75. Nekoliko je zvišan koeficient za izvoz delovnih konj od 0,70 na 0,75 in znižan koeficient za klavne konje od 0,80 na 0,75. Koeficient za izvoz svinjskega mesa je zvišan od 0,90

na 1,00, hkrati pa je določen nov koeficient za meso belih mesnih svinj v polovihah v višino 1,10 ter nov koeficient za prekaženi bekoni v višini 1,20. Omeniti je še znižanje izvoznega koeficienta za jesenski krompir od 0,80 na 0,70.

Stanje na trgu - glavna tema prihodnje seje v Zvezi trgovinskih zbornic

Izvršni odbor Zveze trgovinskih zbornic FLRJ bo imel 9. in 10. julija sejo, za katero so pripravili zelo obsežen dnevni red. Ob tej priložnosti bodo obravnavali predvsem uvoz blaga za široko potrošnjo ter analizirali trg kmetijskih pridelkov.

Odbor bo tudi izrekel pripombe glede predpisov o kratkoročnih kreditih, posebno še o sistemu kreditiranja, prometa in zaloga. Na dnevnem redu je tudi predlog o spremembi pravilnika o strokovni izobrazbi trgovinskih delavcev.

Uspel nastop ljubljanske Drame v Parizu

Ljubljanska Drama se je predstavila predsedničinji pariškemu občinstvu s Cankarjevimi »Hlapci«. Ob koncu vsakega dejanja so ljubljanske umetnike topljo pozdravili, zlasti še ob koncu predstavne, ko so morali zavose večkrat dvigniti. Pariški gledal-

ski kritiki so pohvalno ocenili igra jugoslovanskih umetnikov. Predstava »Hlapcev« je bila v znanem pariškem gledališču »Sarrahn Bernardt«. Kolektiv ljubljanske Drame je zelo uspelo in vigrano interpretiral to Cankarjevo delo. Pozornost občinstva in kritikov so vzbudili zlasti Stane Sever, Pavle Kovič, Ljotje Potokar in Maks Furijan. Predstavi je prisostvovalo mnogo znanih pariških gledaliških umetnikov. Ljubljanska Drama je nastopila v Parizu tudi sinoči, prav tako pa bodo »Hlapci« uprizorili tudi drevi.

Legitimacije za vozne olajšave

V zvezi z odlokom Zveznega izvršnega sveta, ki določa pravice nosilcev Rada narodnega heroja, nosilcev Partizanske spomenice 1941, Karadjordjeve zvezde z meči, Belega orla z meči in Zlate medalje Obelice do voznih olajšav, so bile izdelane legitimacije. Za področje LR Slovenije bo legitimacije izdajalo železniškotransportno podjetje v Ljubljani. Koristniki dobre legitimacije brezplačno in veljale bodo pet let, vendar bo treba legitimacije vsako leto podaljšati.

Popust na železnici ob 4. juliju

Generalna direkcija Jugoslovanskih železnic je odobrila popust za povratno potovanje ob državnem prazniku 4. juliju. Dnevni vstaje jugoslovanskih narodov. Ta popust bo v prihodnje veljal redno vsako leto, veljal pa bo tudi popust za ostale državne praznike.

Letos velja popust od torika ob 12. uri do srede ob 24. uri za odhod, za prihod pa od srede ob 0,00 do četrtka ob 12. uri.

Za vagnske pošiljke, ki bodo prispеле na postajo, a ne bodo prevzete do 4. julija, ne bo treba plačati stojnine.

ENA IZMED NAJVEČJH AKCIJ KP V ČRNI GORI MED OBEMA SVETOVNIMA VOJNAMA

Belvederske demonstracije

V začetku leta 1956 je policija profašistične buržoazne vlade Milana Stojadinovića odkrila omrežje organizacije KPJ v Črni gori. »Dore« so izvedli po zvezah CK KPJ, ki je bil njegov sekretar Josip Čizinski-Gorkić. Policija je naprej aretirala nekaj članov Pokrajinskega komiteja, zatem pa se je sklobleč še nadalje odvijal. Spomladi 1956 je imela policija v rokah blizu 20 članov KPJ in simpatizerjev Partije z območja Pokrajinskega komiteja KPJ za Črno goro. Približno 50 članov KPJ je odšlo v gozdove, skupina komunistov pa se je izselila v tujino.

Čenju antifašistov v Dubrovniku ter zahtevali demokratične in nacionalne svobostine za črnogorsko ljudstvo. Komunisti so začeli široko agitacijo za to zborovanje, toda pred 26. junijem ga je pristojna oblast prepovedala. Udeleženci iz okraja Podgorica so skušali preiti z ladjo iz Plavnice v Reko Crnojevića, vendar so orožniki to preprečili. Kakih 350 ljudi iz okraja Podgorice se je napotilo proti Cetinju peš v noči med 25. in 26. junijem po cesti Podgorica-Cetinje. Vmesne orožniške postaje so skušale preprečiti odhod teh ljudi proti Cetinju. Orožniki v Gornjih Kokotih so prijeli manjšo skupino udeležencev. Druga, veliko večja skupina pa je orožniške prisilila, da so jih izpustili.

Ko so udeleženci zborovanja prispeli na Belvedere blizu Cetinja, jih je zaustavila velika skupina orožnikov pod vodstvom častnikov. Tukaj je bila središčena večina orožnikov iz vse zetske banovine. Okoliške hribe so zasedle vojaške enote cetinjske garnizije. Izza skalovja so štrlele čili pušk in strojnje. Vojski so bili v polni vojaški opremi, imeli so celo čelade. Orožniki, ki so stražili na Belvederu, so sporočili, da se mora ljudstvo nemu-

doma raziti. Nastal je hud preprič za orožnike. Naposled so udeleženci zborovanja poslali delegacijo na Cetinje, ki naj bi zahtevala, da se dovoli zborovanje. Deputacija je sprejel podban. Le-ta pa je drzno zavrnil vse njene zahteve.

Ko se je delegacija vrnila s Cetinja, je ilegalno vodstvo sklenilo, da bo zborovanje na Belvederu. Udeleženci so ogorčeno demonstrirali zoper profašistično vladu Milana Stojadinovića. Na koncu zborovanja je ljudstvo krenilo z Belvedera proti Reki Crnojevića in Ljubotinju. Nenadoma je nekdo ustrelil z revolverjem v zrak. (To je bilo izzivanje ali pa je neki demonstrant v navdušenju streljal.) Kmalu se je začelo srdito streljanje iz pušk, brzostrelk in strojnje. Streljanje je trajalo kakih 10 minut - tako dolgo, dokler se ni ljudstvo razpršilo na vse strani. Pri tem je bilo mrtvih 7 demonstrantov, več deset ljudi pa je bilo ranjenih. Orožniki so mnogo demonstrantov prijeli in jih odpeljali na Cetinje. Naslednji dan so samo v okolici Cetinja aretirali skoraj 100 kmetov. Belvederske demonstracije so dajo v vrsto največjih akcij KPJ v Črni gori med svetovnjima vojnama. B. J.

Evropska konferenca o podiplomskem študiju higijene, preventivne in socialne medicine

V šoli ljudskega zdravstva v Zagrebu se je začela včeraj evropska konferenca o podiplomskem študiju higienikov in zdravnikov za preventivno in socialno medicino. Konferenco je sklical regionalni urad Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo, prisostvovalo pa ji predstavniki zdravstvene administracije, znanstveniki in praktiki iz devetnajstih evropskih dežel. Na konferenci razpravljajo predvsem o liku zdravstvenih delavcev v posameznih deželah, njihovem šolanju in sodelovanju med evropskimi centri in šolanju za izobraževanje na področju socialne in preventivne medicine. V zvezi s to konferenco bo šola ljudskega zdravstva priredila obisk udeležencev tega posvetovanja v Zdravstvenem domu v Samoboru, Centralnem higieniškem zavodu, Inštitutu za medicinska raziskovanja in v šoli za medicinske sestre. Udeleženci konference bodo imeli priložnost seznaniti se tudi s počitniško prakso študentov medicine. Svetovna zdravstvena organizacija dela zelo aktivno za izobraževanje zdravstvenih strokovnjakov prek rednega in podiplomskega študija. V ta namen prireja svoje sestanke v raznih krajih Evrope, na katerih je govora o delu in uspehih posameznih centrov, fakultet in šol.

Dramatični četrtak

Varšavski radio je v oddaji v srb...

Poznanj, pravi radio, so se zdaj...

Zdaj prihajajo komentariji zahod...

Na tem mestu je bilo analiza...

Stavka se je začela zjutraj. Oblasti...

Poznanjski dogodek vsebuje dve...

Manifestanti so imeli miting pred...

Ni treba biti strah, da opaziti, da...

Kako sodi guverner Harriman

Montevideo, 2. julija (Reuter). Guverner New Yorka Averell...

Hammarskjöld v Helsinkiju

Helsinki, 2. jul. (AFP). — Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld...

VTISI S POCI PO DANSKI

PO ZADNJI STAVKI

Park Tivoli v Kjöbenhavnu je dobro znan zunaj danskih...

Park Tivoli napravi zlasti zvečer, ko je razsvetljen s tisočimi...

liko v skrbeh, kako bo v prihodnje.

Največ pa se ljudje še zmeraj

Ko so nam predstavniki Socialnodemokratske stranke...

Stotine kolov pred tovarno v Kjöbenhavnu, medtem ko so njih lastniki na delu

pogovarjajo o zadnji stavki delavcev.

Socialnodemokratska vlada se je znašla v dokaj kočljivem položaju.

odločila za prepoved stavk, so se predvsem sklicevali na dejstvo, da je socialnodemokratska vlada...

O tem, kako gledajo danski delavci na ukrep vlade, je težko govoriti, zlasti tujcu, ki se je mudi na Danskem samo nekaj dni.

Z VSEH STRANI SVETA

MAROKO

PROTEST PROTI NASILJU

Rabat, 2. jul. (AFP). — Davi se je začela na področju Agadira splošna stavka...

MALTA

GOSPODARSKE TEŽAVE

Valletta, 2. jul. (Reuter). Predsednik vlade Mintoff je sinoči izjavil, da bo poiskal novo pota, da bi se postavil po robu gospodarskim težavam...

CIPER

KOLEKTIVNA KAZEN

Nikosia, 2. jul. (AP). Britanske oblasti v Famagusti so večer opozarjale prek zvočnikov meščane, naj do prihodnjega petka plačajo kolektivno globo...

JORDANIJA

NOVA VLADA

Aman, 2. jul. (AFP). Novo vlado, ki je bila njena sestava sinoči potrjena s kraljevim odlokom, je sestavil Ibrahim Hässem...

POLJSKA

USPEH VELESIJMA

Poznanj, 2. jul. (PAP). Danes je bil v Poznanju končan 25. mednarodni velesejem, na katerem so poljski podjetniki sklenili s tujimi podjetji za 38 milijonov funtov kupcij.

JAPONSKA

STAVKA V NAGASAKIJSKIH LADJEDELNICAH

Tokio, 2. jul. (Reuter). 12.000 ladje-delniki delavcev v Nagasakiju je danes začelo stavkati, ker delodajalci delavcem niso izplačali letnih nagrad v znesku, ki ga terja sindikat ladjedelnikov delavcev.

ZDA

ZRTVE LETALSKE NESREČE V ARIZONI

Arizona, 2. jul. (AFP). Posadka nekoga helikopterja, ki se mu je posrečilo pristati v soteski, kjer lože razbitine številnih ameriških vojniških letal, je sporočila, da noben potnik in tudi noben letalec ni preživel to ne...

RESOLUCIJA CKKP SOVJETSE ZVEZE

ODSTRANJEVANJE KULTA OSEBNOSTI in njegove posledice v Sovjetski zvezi

Moskva, 2. julija (TASS). — Današnja Pravda je objavila resolucijo CKKP SZ o odstranjevanju kulta osebnosti in njegovih posledic. V resoluciji je rečeno, da je del tiska na Zahodu zadnje čase sprožil daljnosežno protisovjetsko kampanjo...

ska Berijeva tolpa agentov mednarodnega imperalizma.

Resolucija dalje poudarja, da da 20. kongres Partije in vsa politika CK po Stalinovi smrti jasno dokazuje, da je bilo v samem Centralnem komiteju leninsko jedro voditeljev, ki so pravilno razumeli dozele potrebe notranje in zunanje politike.

Resolucija poudarja, da je Stalin nedvomno kriv mnogih nezakonitosti, ki so se dogajale proti koncu njegovega življenja...

Kult osebnosti je imel posledice, ki so se pokazale v nekaterih hudih napakah v vodstvu raznih panog dejavnosti Partije in sovjetske države...

V resoluciji je nadalje rečeno, da si je pridobil Stalin v tem političnem in ideološkem boju velik ugled in priljubljenost, da pa se je pojavila napačna praksa, da so ljudje povezovali vse velike zmage z njegovim imenom.

Kult osebnosti je imel posledice, ki so se pokazale v nekaterih hudih napakah v vodstvu raznih panog dejavnosti Partije in sovjetske države...

V resoluciji je nadalje rečeno, da so sprejele vse bratske komunistične partije in delavske stranke obsodbo Stalinovega kulta in njegovih posledic z odobravanjem in številnimi pozitivnimi komentariji.

Na koncu resolucije pravi, da sta v novih zgodovinskih pogojih Kominterneta in Kominform nehala delovati, da pa iz tega nikakor ne sledi, da sta izgubili svoj pomen mednarodna solidarnost in potreba po stikih med revolucionarnimi strankami...

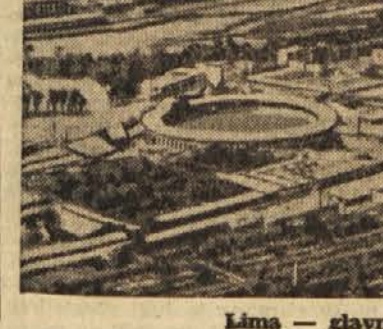
PO PREDSEDNIŠKIH VOLITVAH

Negotovost v Peruju

Aristokracija, ki ima skupaj s Cerkvijo v Peruju in rokah tri četrtine obdelovalne zemlje, je slavlja zmago.

Stredila je Odrija doba, ki je prinesla deželi razen diktature navidezno blaginjo. Odrija je ukinil vladno kontrolo nad izvozom in uvozom...

Osem let diktature je zasekalo vrzeli v režim in Odrija je bil primoran obljubiti, da bo razpisal predsedniške volitve.

Lima — glavno mesto Peruja

predsednik Peruja. Tretji kandidat je bil znani mladi peruanski arhitekt in vodja meščansko-liberalne stranke Fernando Belaunde Teri.

Prvi je bil bogat advokat Arnaldo de Lavalle, ki zastopa skoraj vse ameriške družbe v Peruju.

Stavki so se pridružili tudi študentje Lime, ki so nastopili proti zvišanju solnine.

V Peruju je nastala zdaj negotovost. Ljudje se boje, da ne bi Odria izkoristil stavke, izgrediv in obsednega stanja, da bi še ostal na krmilu.

Glavni boj se je bil med kandidatom Prado in Terijem. Toda Prado je zmagal z malenkostno večino. Po volitvah je izjavil, da bo predlagal legalizacijo Apre in omogočil njenemu voditelju, da se bo vrnil iz tujine...

Stavki so se pridružili tudi študentje Lime, ki so nastopili proti zvišanju solnine. V spopadih s policijo je bilo ranjenih kakih 60 ljudi.

V Peruju je nastala zdaj negotovost. Ljudje se boje, da ne bi Odria izkoristil stavke, izgrediv in obsednega stanja, da bi še ostal na krmilu.

Na Pšati še ni urejeno imovinsko vprašanje

Okrajni svet za komunalne zadeve je potrdil tri investicijske programe

Ljubljana, 2. julija. Okrajni svet za komunalne zadeve je na današnji seji med drugim potrdil investicijske programe za izgradnjo kamnoloma v Podutiku, za nadaljevanje gradnje zbiralnice kanala na severnem delu Ljubljane in za rekonstrukcijo Pokopalske ulice v Mostah. Vsi trije programi so ekonomsko utemeljeni, prav tako kot so že tudi zagotovljena finančna sredstva. Zato lahko pričakujemo, da bodo z deli v kratkem začeli.

Posebno zanimiva točka dnevnega reda je bila razprava o imovinskem vprašanju lastnikov zemljišč, ki so bila porabljena za razbremenilnik Pšate v občinah Domžale in Mengeš. Ko so regulirali strugo Pšate, so leta 1949 zgradili tudi razbremenilnik, po katerem odtoka voda v času velikega dežja iz struge Pšate v strugo Kamniške Bistrice. Z gradnjo tega razbremenilnika so ob spomladanskih in jesenskih nalivih onemogočene vsakoletne poplave na parcelah, ki leže ob strugi Pšate južno od Mengeša pa tja do Dragomeljskega polja. Predvsem pa je s tem razbremenilnikom obvarovano kmetijsko posestvo Pšate.

V času gradnje in tudi kasneje niso oblastni organi načeli vprašanja lastništva parcel, po katerih je izpeljan razbremenilnik. Tega vprašanja ni uredil niti

bivši kamniški Okrajni ljudski odbor niti njegov pravni naslednik Okrajni ljudski odbor Ljubljana-okolica. Zato plačujejo posestniki, ki še do danes nimajo urejenega zemljišnega stanja, davek od zemljišč, kjer je izpeljana struga razbremenilnika, kakor tudi od obrežnih parcel, obloženih z izkopi gramoza, ki onemogočajo vsako obdelovanje. To stanje je narekovalo prizadetim, da so pri okrajnem ljudskem odboru Ljubljana sprožili ponovni postopek, prošnja, da se končno vendarle že uredi to vprašanje.

Ker ni bilo moč ugotoviti pravnega naslednika investitorja — investitor gradbenih del razbremenilnika je bila Uprava za melioracijo LRS, gradilo pa ga je podjetje za melioracijo LRS — je seveda v prvi vrsti poiskani zakonni prihodek meja med ljubljanskim barjem in mestom, kajti dokolki bi si drznili graditi preko te meje, bi moral zmetati kubične in kubične kamena in gramoza v nezasadno žrela morosta.

okrajni ljudski odbor, na katero gre področje je razbremenilnik, da to zadevo uredi. In ker spada razbremenilnik za melioracijo Pšate v področje komunalnih zadev okraja, je Olojništvu za komunalne zadeve OLO na včerajšnji seji sklenilo, da je treba najprej napraviti načrt vseh parcel, ki jih je zajel razbremenilnik, potem pa zadevo čimprej urediti tako, da ne bodo imeli prizadeti lastniki parcel nepotrebnih težav. Računajo, da bo delilni načrt vseh parcel, ki je osnova za nadaljnje delo, končan do jeseni. V kolikor posedujejo občini Domžale in Mengeš dovolj zemlje iz splošnega ljudskega premoženja, bi bilo kritiče odškodninskih zahtevkov urejeno z zamenjavo zemljišč, sicer pa bo treba uvesti razlastitven postopek.

Hy

Največji in najlepši ŠPORTNI PARK V LJUBLJANI

Mladina pomaga graditi park »Svobode« na Viču

Po popolnanskem delu se prične odmor. Življenje v tabornu brigade »Franca Rozmana-Staneta«, ki gradi športni park Svobode Vič, tedaj zamre, proti večeru pa zopet oživi, ko imajo brigadirji predavanja tečaj in seminarje.

Sestanek profesorjev in dijakov v Šentvidu

V nedeljo 24. junija, je bil v domu Svobode v Šentvidu nad Ljubljano prvi sestanek dijakov in profesorjev XII. gimnazije, ki so se ga udeležili tudi starši. Žal pa je bil odziv le-teh bolj slab in so večino občinstva predstavljali dijaki.

Sestanek je odprl predsednik šolskega odbora XII. gimnazije podpolkovnik Ivan Ljubik, ki je v imenu šolskega odbora pozdravil vse navzoče. V svojem poročilu je povedal nekaj o delu šolskega odbora med letom, o formiranju razrednih in šolskih skupnosti dijakov ter o njihovem pomenu v družbenem upravljanju v šolah. Njegovemu referatu je sledilo poročilo predsednika mladinske organizacije, nato pa so dijaki izvajali kulturni spored.

Tekma koscev v Jevnici

Pred nedavnim so v Jevnici organizirali tekmo koscev, katero si je kljub slabemu vremenu ogledalo precej ljudi. Tekmovalna komisija je prisodila prvo mesto 19-letnemu Antonu Kisovcu, drugo mesto pa lansnemu zmagovalcu Karlu Ostrežu. Pri ocenjevanju je upoštevala čas, kirino red, kvaliteto košnje in teren. Prvonagrjenec je dobil kompletno opremo za kosca, drugi koso, ostali pa manjše nagrade.

Dan borcev in občinski praznik v Polju

V nedeljski številki Ljudske pravice je bil na šesti strani objavljen članek »Dan borcev in občinski praznik v Polju«, v katerem se je vrnila ne-ljuba pomota, da bo na predvečer praznika v Polju uprizorjena opera »Ero z onega sveta«, oziroma so med tem časom spremenili program. Ta predstava namreč odpade. Zato objavljamo še enkrat celoten program.

V občini Ljubljana-Polje bodo proslavili Dneva borcev združili s proslavljanjem občinskega praznika. Na predvečer dneva borcev bodo v vseh vseh občini prižigali kresove. V sredo, 4. julija, bo ob 10. spominna svečanost na Urhu, kjer bodo na grobove padlih borcev položili vence. Popoldne, 5. julija, bo ob 15.30 pri bazenu Večve turnir v malem rokometu, na nogometnem igrišču v Polju pa začetek nogometnega turnirja, na katerem tekmujejo štiri pionirski moštva. V petek popoldne ob 15.15 odbojarski turnir v Večvah, zvečer ob 20.30 pa bo v Polju gasilska vaja.

V nedeljo, 5. julija ob 8.30 na telovadnici Partizana v Polju zbor vseh društev in organizacij. Ob 9.30 pri bazenu Večve prav tako zbor; dalje pa še koncert pevcev in godb, razna športna tekmovalna, telovadni nastopi, strelsko tekmovalništvo in svečana razdelitev prehodnih pokalov. Ob 15.30 v »Zaljubljeni Dobravi« koncert godb in ljudska zabava. Zaključek pripravitev bo v terek 16. julija ob 18. do

Im vendar prav tu gradi Svoboda-Vič obsežen športni park, ki bo največji in najlepši v Ljubljani. Celoten prostor meri okoli 59.900 kvadratnih metrov, vendar oči odgovornih tovarišev iz Svobode hrepenenja objemajo še nadaljnje površine, ki jih žele priključiti športnemu parku. Pa pustimo to. Za sedaj so to še sanje prihodnosti. Park, ki ga v etapah delajo že dve leti, bo obsegal vse športne naprave, od nogometnega, košarkarskega in drugih igrišč, pa do atletskih stez in prostorov za množične telovadne nastope. Razen tega bodo tu še igrišča za pionirje in naše najmlajše, ki si bodo prav tako lahko našli sebi primerno zabavo. Med igrišči pa se bodo prepletala senčna sprehališča posejana s klopetami. Skratka tu bo raj za staro in mlado. Žal pa vse to ne bo še jutri, prej bo treba še krepko zavahati rokave in planiti v dani.

Ze lani je mladina pomagala pri urejanju tega parka, ki bo pomemben ne samo za občino Vič, ki doslej nima nobenega športnega prostora, ampak za vsi Ljubljano, letos pa so mladinci vzel vsi stvar zares. 17. junija je na gradbišču prvič zaplapolala brigadirska zastava mladincev. Brigadirji brigade Franca Rozmana-Staneta, ki šteje 82 brigadirjev iz Ljubljane, Vrhnike in Domžal, so zapeljali na igrišče prvo samokolnico zemlje, nagradene na njegovih fobovih, ter prevzeli prve kamne za bodočo tribuno. Začela se je bitka za kubične.

Ponoči je divjala nevihta. Zjutraj, ko je brigada vstala, jo je pozdravilo hladno jutro. Dež je prenehal, toda po igrišču so stale velike mlakuže. Ljubno in Aleš sta se vsak zase na tihem jezila, zakaj njuni četi sta med sčolj tekmovali, katera bo več naredila, samokolnice pa so bile tako presneto težke

Z ljubljanske nezgodne postaje

Kmetica Terezija Zajc iz Podbrezja je padla in si zlomila desno nogo. Koliko. Upokojenec Antonio Verž iz Ljubljane je pri padcu zlomil desno roko v ramenskem sklepu. Na 32-letno gospodinjko Marijo Bavdek iz Spodnje Slivnice se je prevrnil voz in ji zlomil desno golen in desno nadeht. Delavac Miha Ograjšek iz Brda je padel s koleasa in si pretresel možgane. 79-letni Marjan Žirovnik iz Bukovce je padla na glavo stenska ura in ji pretresla možgane. Upokojenka Ana Lovše iz Save je padla na dvojišču in si zlomila levo nogo v skočnem sklepu. Strojni ključavničar Oskar Preisinger iz Strazišča si je pri padcu zlomil levo roko v ramenskem sklepu. Upokojenka Katarina Tuma iz Ljubljane je padla z lestve in si zlomila rebra na levi strani prsnega koša. 21-letni delavec Franc Smuc iz Malega Lipreka je padel s koleasa in si zlomil lovanjo. Alojz Mohorko iz Ljubljane je padel s čenčje in si zlomil hrbtenico. S koleasa je padel in si zlomil lovanjo delavec Anton Belec iz Sore.

Novi potrošniški sveti na Miklošičevem terenu

Na Miklošičevem terenu je bil pred nedavnim sestankom potrošnikov poslovilnic z živilskimi proizvodi trgovskega podjetja »Emona« na Miklošičevi 34 ter trgovskih podjetij »Hrana« in »Moja« v Nizorjevi ulici. Po krajšem referatu o pomenu in nalogah potrošniških svetov je bila zanimiva razprava potrošnikov o stanju v trgovinah. Govorili so o premajhni izbiri, o vsiljevanju manj vrednega blaga (če poslovilnica ne vzame olja slabše kakovosti, ne dobi olja boljše kakovosti), o različnih cenah in vzrokih za to itd. Potrošniki so tudi obžalovali, da se niti en poslovodja klub izrecnemu povabilu ni udeležil tega sestanka, ampak so vsi trije poslali samo svoje pomočnike kot zastopnike.

Zatem so bili izvoljeni potrošniški sveti za vsako od teh treh poslovilnic. Naslednjega dne bi morali biti izvoljeni potrošniški sveti za mlekarino v Trubarjevi, za mesnici na Miklošičevi 17 in 28 ter za poslovilnico »Marelica« na Miklošičevi 28. Zaradi nezgodne udeležbe sestanka ni bilo.

Kreditni, dobiček, izguba in primanjkljaj v zadrugah

Kmetijske zadruge v okraju Ljubljana so se v preteklem letu ubadale tudi s problemi kreditov, z dobičkom se lahko pohvali večina zadrug, nekateri pa so imeli tudi izgubo in celo primanjkljaje. Lani so imele zadruge v ljubljanskem okraju 280.587.000 obratnega kredita, a 24 zadrug je poslovalo z lastnimi obratnimi sredstvi. Zadruge so razpolagale tudi s 191.177.000 din dopolnilnih obratnih sredstev in s 101.180.000 din za odkup kmetijskih pridelkov. Dopolnilna obratna sredstva je koristilo 105 zadrugin organizacij. Na splošno obratnih sredstev ni primanjkovalo, razen tistim zadrugam, ki se niso pravčasno potrudile izterjati dolžnike. Tudi zaradi neažurnega knjigovodstva, izplačevanja visokih prodajnov za les in podobnega, so bile zadruge v težavah za obratne kredite. Letos, ko pričakujemo, da se bo odkup kmetijskih pridelkov povečal za 26%, bodo potrebe po obratnih kreditih še narastle.

V finančnem poslovanju so imele zadruge v ljubljanskem okraju lansko leto precejšnje uspehe. Ustvarilo so 264.078.296 din poslovnega dobička v glavnem z odkupom lesa, kmetijskih pridelkov in živine. 80% dobička so dale zadruge v investicijski sklad za razne gradnje. Zadruge pa so imele tudi 2.674.000 dinarjev izgube, ki je nastala predvsem pri strojnih odevkih zadrug zato, ker zadruge bodisi da niso imele gospodarskih računov, bodisi da se bile kalkulacije za razne usluge pretezke. Izgube je imela tudi večina ekonomij kmetijskih zadrug. Revizijski organi in instruktorska služba je ugotovila v zadrugah tudi 6.604.251 din primanjkljaja. Do primanjkljajev je prišlo zaradi nerednega dela uslužbenec v zadruginih trgovinah in upravah zadrug. 45 kmetijskih zadrug v ljubljanskem okraju ima upravnike, a je med njimi le 9 kmetijskih strokovnjakov, drugi pa so ali trgovci ali pričinci. Kaj pomeni za zadrugo dober upravnik, je več kot očitno. Zadruge, ki imajo dobre upravnike, izstopajo tako po gospodarskih kot po

litičnih uspehih in dobri povezavi s upravljani in nadzorinimi odbori.

V 109 zadrugah imajo stalne knjigovodje, v osmih zadrugah honorarne. Zadruge pa so brez knjigovodij. Tekoča je zamljati uspešno finančno poslovanje brez zadovoljnega sestava knjigovodskega kadra pri zadrugah. Zato bodo zadrugne organizacije tudi bodoče organizirale knjigovodske tečaje da bodo zadruge lahko tudi honorarne knjigovodje nadomestile s stalnimi strokovnimi močmi. M. R.

Mengeš in Domžale priključena na avtomatsko telefonsko omrežje

V nedeljo dopoldne je podjetje za PTT promet v Ljubljani dalo v obrat avtomatski centrali v Mengešu in Domžalah. Tako so vsem telefonskim naročnikom v Mengešu in Mengšu omogočili, da se direktno priključijo na ljubljansko in gorensko avtomatsko skupino. Avtomatski centrali je zgradilo domače podjetje Iskra, Kranj. Podjetje za PTT promet bo v najkrajšem času dalo v obrat še centrali v Medvodah in na Vrhniki.

V Crni in Stahovici so obnovili spomenika padlim borcev

Pred Dnevom borcev sta se delovna kolektivna rudnika kaolina Crni pri Kamniku in lesno industrijskega podjetja »Silva« v Stahovici obvezala, da bosta do dneva borcev uredila in obnovila tamkajšnja spomenika padlim borcev in talcem. To svojo obljubo krajevni organizaciji ZB NOV Kamniška Bistrica sta že izpolnila. Spomenika v Crni in Stahovici sta dostojno obnovljena, za kar sta omenjeni podjetji prispevali okoli 150.000 dinarjev.

Kulturni festival v Zagorju

V Zagorju se je začel kulturni festival ob proslavi 80-letnice rojstva Ivana Cankarja. Prvi dan festivala so uprizorili Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. V počastitev 4. julija — Dneva borcev — pa bo Zveza borcev odkrila na Orehovcih nova Trojanami spomeništvu zaslužena nasilja. Spomenik, ki ga je projektiral akademski slikar Bitenc, je edinstven v Sloveniji, izdelan iz hrastovega lesa in povezuje tudi razvaline tamkajšnjih hiš.

Mladinska delovna brigada »Majda Silce« prvič udarna

Včeraj je Okrajni štab za delovne akcije ljubljanskega okraja objavil za prvič udarno prvo mladinsko delovno brigado »Majda Silce« na regulaciji Podlipščice pri Vrhniki. Z istim odlokom je prvič pohvalil tretjo ljubljansko mladinsko delovno brigado, ki sodeluje pri izgradnji športnega stadiona na Viču. Prvo priznanje so si zaslužile mladinske delovne brigade z velikimi uspehi pri letošnjih poletnih delovnih akcijah, ki so jih dosegli v zvezi izredno neugodnemu vremenu. Vsa gradbišča so namreč na področju ljubljanskega barja in se zaradi tega delo in tudi taborno življenje v deževnih dneh odvija pod zelo slabimi pogoji.

Udarna brigada »Majde Silce« je v prvih sedmih dneh v zelo slabih delovnih pogojih v 2200 urah prevozila in izravnala 1334 kvadratnih metrov barjanske ilovice. Tem je povprečno presegala dnevno delovno obveznost za 80 odstotkov. Razen tega so si brigadirji skrbno uredili taborišče v gozdičku pod Veliko Ligojno v katerem so si ustvarili razgledano kulturno-prosvetno športno življenje. Minulo nedeljo so pozdravili na svojem gradbišču prve protostrojice vrhnjske občine, ki so se po končanem delu ogledali tabor in kramljali z brigadirji o njihovem življenju.

Brigadirji tretje ljubljanske mladinske delovne brigade so v minulem razdobju prevozili in izravnali v 2200 urah raznega materiala v vrednosti 2373 normiranih ur. Razen tega so nekaj dni v popoldanskih urah pomagali urejevati nogometno igrišče Gradfičarja za Bežigradom.

Pred nekaj dnevi je odšla na gradbišče regulacije Resnika na ljubljanskem Barju druga mladinska delovna brigada, Koncertna odhaja na gradnjo ceste na Koprskem brigada »Stane Zagar«, ki jo sestavljajo mladinci in mladinke iz občine Bežigrad.

Zasavske mladinske brigade razširjajo glavno trboveljsko cesto

Prva zasavska mladinska brigada se je z vso vnemo lotila udarniškega dela. Razširja trboveljsko glavno cesto. Brigada ima svoj štab, ki ga sestavljajo sami dijaki. Vsak dan razglašajo najboljše brigadirja dneva. Brigadirji se pridno udeležujejo tudi v kulturno-prosvetnem življenju. Med drugim so poslušali predavanje profesorje Tomsičeve o komunalnem delu in zunanji politiki, udeležili pa so se tudi esperantskega predavanja novozelandskega novinarka.

slabih delovnih pogojih v 2200 urah prevozila in izravnala 1334 kvadratnih metrov barjanske ilovice. Tem je povprečno presegala dnevno delovno obveznost za 80 odstotkov. Razen tega so si brigadirji skrbno uredili taborišče v gozdičku pod Veliko Ligojno v katerem so si ustvarili razgledano kulturno-prosvetno športno življenje. Minulo nedeljo so pozdravili na svojem gradbišču prve protostrojice vrhnjske občine, ki so se po končanem delu ogledali tabor in kramljali z brigadirji o njihovem življenju.

M. Gamze

KOLIKO ČASA ŠE

bodo stanovali ljudje v nemogočih razmerah v Megradovih barakah ob Celovski cesti

Vsejugoslovansko posvetovanje o stanovanjskih izgradnjah je ponovno poudarilo načelo, da so podjetja dolžna preskrbeti svojim delavcem in uslužbenicem stanovanja. To načelo uresničujemo v Ljubljani že skoraj dve leti, tako, da podjetja vlagajo razpoložljiva sredstva v stanovanjsko izgradnjo. To je tudi edini način, s katerim bomo omilili stanovanjsko stisko.

Toda kot vse kaže je v tem pogledu še mnogo nerazumevanja oziroma nepravilnosti, ki jih bo treba čimprej odpraviti. Kot živ primer vzemimo samo barako podjetja »Megrad« na Celovski cesti 134. Tu je podjetje, ko je gradilo pred petimi leti Mestne bloke, postavilo delovno taborišče za svoje delavce. Pozneje, ko je podjetje na tem področju nehalo graditi, pa je barake preuredilo v stanovanjske prostore. Tako je preuredilo tudi barako s številko 134, ki je bila prej shramba za orodje, in sicer v samsko sobo ter šest stanovanjskih prostorov za svoje uslužbenice in njihove družine. Te prostore še danes uporablja podjetje »Megrad« v stanovanjske namene.

Oglejmo si v kakšnih razmerah živijo ti stanovalci. Stanovanjski prostori za družine merijo le po 10 m² in na tem prostoru se stiskajo tri-ali veččlanske družine. Stanovanja loči med seboj le tanka lesena stena. Stranišče, ki je zelo primitivno, in vodovod pa uporabljata okoli 50 oseb. Zato je razumljivo, da so higijenske razmere popolnoma nezadovoljive. Stanarina za tako »stanovanje« pa znaša 650 din mesečno (vračunana je tudi električna). Lahko bi še kaj povedali na račun

mrčesa in druge nadloge, toda že ta skopi oris stanja v teh barakah dovolj zgornjo priča, da bi bilo ta problem treba urediti že prej, ne pa da je podjetje celo v letošnjem letu vselilo v tri izpraznjena stanovanja nove stranke, namesto da bi stanovanja zapečatilo in tako vsaj postopoma izpraznjevalo barako.

Res je, da so gradbena podjetja zaradi zmanjšanega obsega investicijske gradnje trenutno v stiski glede sredstev za lastno gradnjo. Vendar je čudno, da v vseh teh letih ni bilo močnejših sredstev za zidavo lastnih stanovanj, čeprav vemo, da so druga gradbena podjetja ta sredstva našla in vsaj za silo skušala urediti stanovanjsko vprašanje svojim uslužbencem. (Tehnika je zidala v Vošnjakovi ulici. Gradis je zidal dva bloka v Savski koloniji, sedaj pa urejuje to vprašanje tudi podjetje »Slovenija ceste«.) Namesto, da so v podjetju »Megrad« v času »zlate dobe« gradbenih podjetij delili dobiček, naj bi raje vsaj del tega namenili za zidavo stanovanjskih hiš, kot so to storila nekatera druga podjetja. In končno z razširitvijo Celovške ceste, ki se predvideva v kratkem, bodo porušili tudi, te barake. Nastaja vprašanje, kdo je dolžan ljudem, ki stanujejo v njih, preskrbeti nova stanovanja. Praviloma tisti, ki podira. Toda kako je močogoče opraviti, da bi sedaj moral investitor za obnovo Celovške ceste preskrbeti stanovanja ljudem, ki bi že zdavnaj morali stanovati drugje, če bi njihovo podjetje kazalo zanje dovolj skrbni.

To prav gotovo ni edini primer v Ljubljani, ki zahteva treznega preudarka in odločnejših urečev. Izgovor, da stanovanj ni mo-

Stanovanjske barake podjetja Megrad na Celovski cesti pač delajo časti svoji okolici

Dramatizirana kronika

POTRČEV »ZLOČIN« NA ODRU CELJSKEGA GLEDALIŠČA

Kulturne novice iz tujine

NEOBJAVljena DELA M. GORKEGA
Sovjetski tisk poroča ob 20-letnici smrti velikega pisatelja Maksima Gorkega, da je v tisku novi zvezek »Arhiva A. M. Gorkega«, za katerega objavljajo skrbni inštitut svetovne književnosti pri Akademiji znanosti ZSSR. Vanj so vključili okoli 170 doslej neobjavljenih tekstov povesti, novel, esejov, spominov, dram in pesmi, večinoma nedokončanih, prav tako pa tudi načrte posameznih del, zapiske in pripombe o literaturi in jeziku. Casovno segajo ti teksti od prvih začetkov ustvarjanja M. Gorkega do zadnjega leta življenja, se pravi do 1936.

Razen tega pripravljajo za tisk knjigo korespondence M. Gorkega s tujimi pisatelji — H. G. Wellsom, H. Barbusom, S. Zweigom, M. A. Nexijem, K. Hamsunom, R. Rollandom, Uptonom Sinclairom in mnogimi drugimi. V knjigi bo veliko še neobjavljenih pisem.

PARIZ GRADI »UMETNIŠKO MESTO«
Pariz namerava omogočiti slikarjem in kiparjem iz vsega sveta bivanje na bregu Seine. Zdej živi v tem mestu namreč 30.000 upodabljajočih umetnikov, toda tare jih stanovanjska stiska. »Cité des Artistes« bodo zgradili na desnem bregu Seine, v neposredni bližini Notre Dame. To bo po »Cité Universitaire«, univerzitetni četrti, že drugo mesto v mestu. Zgradili bodo 200 ateljejev — za začetek. Atelje bo obsegal dnevno sobo in delovni prostor, zasnovan na podlagi najnovejših izkušenj arhitektov. Investitorji nameravajo pripraviti oblasti francoskih pokrajin in druge države od tega, da bi prispevale h gradnji, potem pa bi lahko pošiljale študente v ateljeje, zgrajene z njihovo pomočjo.

NOVOSTI NA AMERISKEM KNJIŽNEM TRGU
V prvih mesecih letošnjega leta je bilo izdanih v ZDA precej romanov znanih pisateljev. Izmed del tujih pisateljev so objavili nedavno najdeni

Novejšje koroško slikarstvo v Moderni galeriji

Arnold Clementschitsch: Portret Albana Berga, ok. 1933

rokokop Marcela Prousta »Jean Santelli«, dalje Cocteaujevo delo »Mladi teror« in roman Simone de Beauvoir »Mandarini«. Izmed domačih avtorjev so objavili nova dela William Saroyana (»Zoga, ki skače«), Irwin Shaw (»Lucy Brown«), Edwin O'Connor (»Poslednji pozdrav«) itd.

NOVE KNJIGE V ZSSR
Kmalu bo izšla prva knjiga izbranih del Branislava Nušiča, v kateri bodo objavljene njegove humoreske, satirna »Avtobiografija« ter komedija »Narodni poslanec«.

Te dni bo izšla prva knjiga izbranih del Branislava Nušiča, v kateri bodo objavljene njegove humoreske, satirna »Avtobiografija« ter komedija »Narodni poslanec«.

PORAZNA ANKETA
Neki zahodnonemški inštitut je nedavno izvedel anketo z naslovom »Narod pesnikov in mislecev«, katere namen je bil dognati, koliko so Nemci še zvesti svojim književnim in filozofskim tradicijam. Izid ankete je bil porazen: ena tretjina nemških družin nima doma nobene knjige, a le 10% anketiranih ima v domači knjižnici po sto knjig. Vodstvo ankete ugotavlja, da se Nemčija v tem oziru »pretrirano modernizira«.

RAZSTAVA BOŽIDARJA JAKCA V MARIBORU

V nedeljo, 1. julija, je bila v Umetnostni galeriji v Mariboru (Strossmayerjeva 6) v zgornjih prostorih odprta razstava grafičnih del Božidarja Jakca. Razstava je retrospektivna, obsega štostirideset grafik in dvanajst eskizirsov in ilustracij iz vseh Jakcjevih dob, od praške, ki je blizu ekspresionizmu, prek lirično ali simbolično realističnih razdobij, h katerim sodi tudi partizansko, pa vse do današnjih dni. Božidar Jakac, ki je v grafiki obenem eden naših najboljših likovnikov in najboljših portretistov, je v svojem ustvarjanju zelo izrazito zrasel iz domače zemlje in tej svoji zraslosti z našim človekom dajal že pred vojno podudarka v delavskih podobah, kakor med vojno iz partizanskih bojev.

Umetniški in tehnični zbor celjskega gledališča sta za sklep tekočega igralnega razdobja postavila na oder dramatiziran Potrčev »Zločin«. Uprizoritev je posvečena proslavam 80-letnice rojstva Ivana Cankarja in ima torej poseben, slavnosten značaj.

Dramaturga celjskega gledališča Herberta Grūna, ki je Potrčevo kroniko odsko priredil, sta pri programiranju »nove slovenske revolucionarne drame« očitno vodila dva osrednja razloga: dramatična moč in estetske vrednote Potrčevega besedila ter želja po uprizoritvi izvorne slovenske dramske novitete. Problematika in kvalitete »Zločina« so Grūna močno prevzele — o tem pričča tudi njegova zanosna ocena kronike v mariborskih »Obzorjih« — in tako je njegov sklep: odsko prireditev — zlasti posledica navdušenja nad kroniko, ki je dokaz, da je vsem skeptikom navkljub le mogoče napisati slovensko umetnino, ki je v isti sapi — pa še kako — politično angažirana, vendar jasno, nedvoumno humanistična, kot je zapisal v Gledališkem listu.

»Zločin« je z najbolj splošno oznako »popis zadnje poti dveh revolucionarjev«, sekretarja Partije Djure Djakovića (v kroniki Djurovića) in sekretarja Rdeče pomoči Nikole Hačimovića (v kro-

nikli Selimovića). In je še: himna junaštvu, visoka pesem prijateljstvu, labodji spev dveh nesebičnih bojovnikov, ki sta svoje življenje darovala za svetlejši čas še nerojenih potomcev.

Ni dvoma, da je notranja estetska struktura »Zločina« bolj dramatična ko epska, čeprav ji ni mogoče zanikati epske širjave. Dramskih sestavin pa je v »Zločinu« malo. To dejstvo je prireditelja Grūna bržkone tudi navedlo, da dela ni dramatiziral v običajnem smislu, marveč ga je, opremljenega z veznim besedilom — vzetimim iz kronike — preprosto presadil na oder: »bralka« bere kroniko in dogajanje jo tako prevzame, da ga zaupljivo in prizadeto doživlja. Ekstaze tega doživljanja se nazorno ilustrirajo na odru.

V tej podobi je Potrčevo kronika sicer zaživela na odru, intenzivnih dramskih vzgibov pa ni mogla pričarati. Delo je zrežiral in ga scenografsko opremil arh. Sveta Jovanovič. Prizorišče je razgibano razčlenil s panoramo dvigajočih se odrišč, iluzijo dogajanja pa je dosegel zlasti s svetlobno režijo in spreminjanjem minimalnih scenskih elementov. Takšna rešitev je naravi kronike s številnimi slikami brez dvoma ustrezala. V podobnem smislu je mogoče najti tudi oznako Jovanovičeve režije: dovolj naglo nizevanje in stopnjevanje prizorov, ki pred gledalčevimi očmi ugašajo in vzhajajo, doživljajsko rasto vzporedno z dramatičnim valovanjem besedila. Pri karakterizaciji nastopajočih bi moral režiser »bralko« razbremeniti čustvenega znanca, saj je njeno doživljanje dovolj močno ilustrirano na odru, prekaričkano je zverinstvo žandarjev. Predvsem to dvoje. Tudi bi brez škode za jasnost in na-

zornost lahko izpustil vsaj eno sliko iz pohoda žrtve in krvnikov. Vezno besedilo je brala in preintenzivno pridvignila Minca Jerajeva. Oba sekretarja sta upodobila Albin Penko in Sandi Krošl: Djurovič je kot človeško razsežna junaška in neuklonljiva osebnost zaživel le v monologu v zaporu, Selimovič je vseskozi živel pod pezo lastne trenutne krivde in v pretresljivem hotenju, da bi jo zavrgel. V tem je tudi srž Selimovičeve osebnosti v kroniki. Dvoje močnih figur sta izoblikovala Pavle Jeršin in Marijan Dolinar. Jeršinov Bedekovič je bil dovolj intelektualno rafiniran policaj, »galanten« in »omik« morda ob zaslišanju Djuroviča premalo stopnjevan do brezumnega, živčnega, grotesknega krvnika. Dolinarjev Stefan je zaživel kot brezdušen, pokoren birokrat. Zelo nazorna in tipična upodobitev. Oba žandarja — Janez Skof in Franjo Cesar — sta bila sicer zgledna nepismena čvarja dinastije in monarhije, le da je njuno podudarjeno in groteskno priganjstvo zaradi pretiravanja dajalo nepričljivi videz. Mariborski agent je bil Vlado Novak, šaržirali so številni igralci in sodelavci gledališča.

Gledalci so na premieri pristrčno pozdravili izvedbo in bili še posebej veseli, ko je ob koncu prišel na oder tudi pisatelj Ivan Potrč.

S Potrčevo kroniko je CG zaključilo letošnjo sezono. V. P.

SOLARJI BODO POSTAVILI SPOMENIK H. CH. ANDERSENU
Newyorški solarji so zbrali 10.000 dolarjev za postavitev spomenika nesmrtnemu mojstru pravljic Hansu Christianu Andersenu. Tudi danski otroci so prispevali svoj delež. Spomenik bo stal v Newyorškem Centralnem parku, odkrili pa ga bodo predvidoma konec septembra.

FRAN BERNEKAR: ŽRTVE

V Legnu pri Slovenem Gradcu se je rodil leta 1874 Franc Bernekar, kipar, sopotnik naših impresionističnih slikarjev. Med njegovimi realistično zasnovanimi, pod Rodinovim vplivom pa nekam pesniško nadahnjenimi deli je ta plastična skupina ene izmed najboljših. Prikazuje dvojico ljudi, onesvečeno ali mrtve ženo in moža, ki jo s poslednjimi močmi rešuje pred pretečo nevarnostjo. Obe goli figuri sta vestno oblikovani, poudarjen je veliki kontrast med mehko oblikovanim, nežnim ženskim telesom in krepkimi, žilavimi oblikami moža. Delo je prav dobro zaključeno, pa tudi psihološko lepo podano. — Razen te Bernekarjeve plastike so v Narodni galeriji še »Naplavljenci« in »Katastrofa« ter več manjših del.

Nesmrtni mojster komedije

Josip Vidmar je zbral v drugi knjigi Molièrovega Izbranega dela komedije, ki jih je veliki mojster napisal v najplodnejšem obdobju svojega ustvarjanja, od 1660. do 1670. se pravi dve leti po vrnitvi v Pariz, potem ko se je celih trinajst let (od 1645—1658) potikal po deželi kot potujoči igralec — in dve leti pred svojo smrtjo.

Tako smo dobili zdej v Vidmarjevem prevodu naslednja dela: Sganarel ali Namišljeni rogonosec (1660), Sola za moža (1661), Kritika Sole za ženo (1665), Improvizacija v Versaillesu (1663), Izsiljena ženitev (1664), Don Juan ali Kameniti gost (1665), Zdravnik po sili (1666), George Dandin ali Kaz-

novani soprog (1666) in Zlahtni mešanec (1670). Sganarel je zelo pogosta oseba Molièrovih komedij, saj nastopa kar v šestih njegovih igrah iz dobe šestdesetih let. Vendar ni enotna osebnost, v bistvu ima isto ime, toda različne podobe: zdej je »častivreden« mešanec, zdej sluga, večkrat je prismuknjen, neroden, neki kaj prikupnega mišljenja in obnašanja. V »Namišljenem rogonosu« je Molière napravil iz njega ljubosumnega Sganarala, ki ga nenehno obetavajo sumi, da mu njegova družica nadeva rogovej Skraja »kruša junaško, z orožjem v roki brani svojo ožgreno čast, nato se pa zboji, da bi ga utegnili domnevni zapeljivec njegove žene spraviti s poti in modro presodi, da je vendarle bolje nositi rogove, kot pa trohneti pod zemljo...

V »Soli za moža«, prvi Molièrovi igri s problemom, je Sganarel starokopitnež, neomajen pristaš stare vzgoje, ki temelji na strogosti in samopasnosti družinskega poglavarja. Njemu nasproti stoji Arist, njegov brat, mož novih nazorov, zagovornik osebne svobode in neodvisnega čustvovanja. Kakor je Sganarel do svoje rejenke Izabele strog in nepopustljiv, pa je Arist do svoje rejenke, Izabele sestre Leonore, doberotni, meneč, da nezapljave skrbi, ključavnice in zamrežena okna ne morejo ustvariti kreposti ne pri ženah ne pri dekletih. V tej komediji se Molière pokaže kot zagovor-

nik nazorov, da je človek srečen samo, če se ravna po naravi, pri čemer smeši tiste, ki delajo človeški naravi silo.

Naslednji dve deli — »Kritika Sole za ženo« in »Improvizacija v Versaillesu« sta izrazito polemični. Molière je na ta način obračunal s svojimi številnimi nasprotniki, katerih ime se je v literarni zgodovini ohranilo samo v zvezi z njim. Le-ti so mu očitali, da je vse, kar je v »Soli za ženo« dobro, prevzel od drugih avtorjev, da je motiv slabo obdelan in da igra kaže pomanjkanje dobrega okusa, skratka Molièru so hoteli naprtili, da je malovreden epigon in da streže nizkim nagonom množice ter ga s tem diskreditirati. V »Kritiki« se vrste bodice, napere na razne skupine njegovih nasprotnikov in v njej očrta hinavščino — najbolj pogosto tarčo njegovih napadov — kot najbolj razširjeno nakazo aristokratske družbe. V »Improvizaciji« pa je zlasti pomembno Molièrovo stališče, s katerega polemizira s svojimi gledališkimi in literarnimi nasprotniki. To stališče močno spominja na znano Hamletovo zahtevo, da bodi umetnost zvesto zrcalo življenja.

V »Izsiljeni ženitvi«, burki, ki je spet posvečena vprašanju zakonske zvestobe in zakonske zveze sploh, zagovarja Molière svoje humanistične nazore, brani naravno čustvovanje in biča starokopitnost. Hkrati smeši v tem delu s stališča zdravega razuma jalovi formalizem in lažno učenost sodobnih filozofov. Po oblikovni plati je ta igra pomembna predvsem zato, ker je v njej skušal najti skladno celoto med komedijo samo ter baletom in glasbo.

Z »Don Juanom« je Molière zadal hud udarec dvorni aristokraciji, maščeval se je markizom, ki so skupaj z duhovščino dosegli prepoved njegovega »Tartuffa«. Iz snovi legende o Don Juanu, ki je nastala v Španiji in ki jo je prvi obdelal španski dramatik Tirso de Molina, za njim pa mnogo drugih umetnikov v Italiji in Španiji ter kasneje tudi drugod (Byron, Puškin in drugi), je Molière ustvaril sijajno satiro. V njej je pokazal vso moralno podivjanost tedanjega plemstva. Razen moralnega nihilizma je liku Don Juana dodal še dve značilnosti plemstva za Ludvika XIV.: sponobnost, skriti pod lepo vnanostjo moralno in često tudi materialno revščino ter aristokratski prezir do ljudi nižjega stanu. Zelo značilna je tudi ostra obsodba hinavščine in protest proti pregradam med družbenimi razredi.

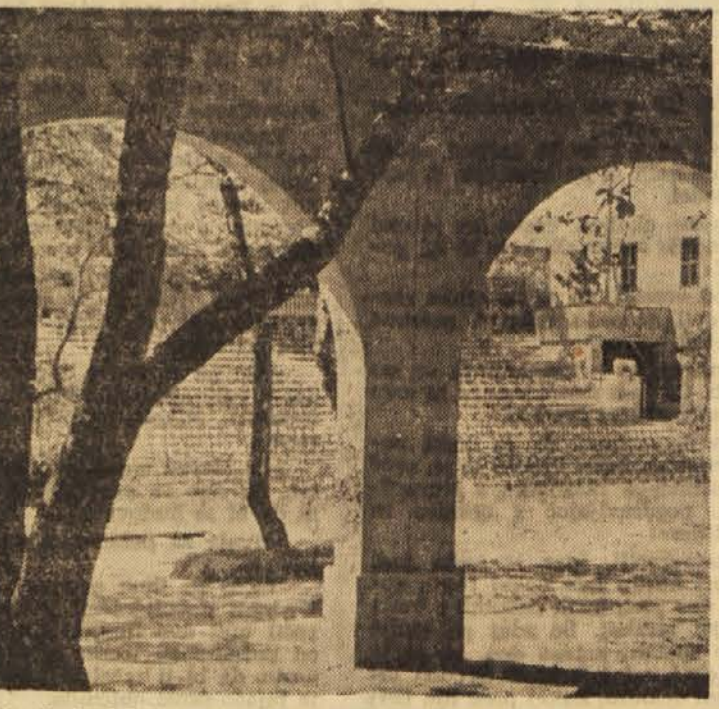
ga življenja prevladovala v zdravniških krogih, kot je to storil tudi v komediji »Ljubezen kot zdravnik« (1666) in tik pred svojo smrtjo v »Namišljenem bolniku«.

»Georgu Dandinu« in pa »Zlahtnem mešanču« je očrtana razvojna pot tedanjega porajajočega se meščanstva. Medtem ko George Dandin se kaže ponižnost pred svojo ženo, ki izvirata iz propadle aristokratske družine, medtem ko mu sorodstvo njegove žene kaže vso svojo zvišenost nad njim in njegovo ničevost, pa Jourdain, glavni junak »Zlahtnega meščanca«, že dvigne glavo in v njegovi podobi Molière pokaže, da prihaja v ospredje družbe kapital — namesto dotedanjih plemiških privilegijev in starinskih grbov. Ker pa meščanstvo še ni dovolj močno, da bi pomečilo aristokracijo, kakor je to storilo dobrih sto let kasneje, se skuša preiriti v »boljšo družbo« — kakor nesmrtni snob gospod Jourdain, ki ima polno možno denarja in polno glavo in srce želja, da bi splezal po družbeni lestevici za pol ducata klinov višje.

Skratka, tudi v teh komedijah in farsah, ki smo jih dobili zdej v lepem prevodu Josipa Vidmarja, se kaže Molièrova genialna pronicljivost, s katero je dojel poglobitve tokove svojega časa in v svojih likih kazal svojem času ogledalo, s tem pa ustvaril tudi nesmrtno umetnino. J. S.

TEKMOVANJE GLASBENIH SREDNJIH ŠOL

Koncertna poslovalnica Društva glasbenih umetnikov Hrvaške je že lani uresničila zanimivo zamisel, da bi srednje glasbene šole s svojimi najboljšimi študenti tekmovali konec vsakega šolskega leta. Medtem ko je bilo lani lo tekmovanje omejeno na glasbene srednje šole Ljudske republike Hrvaške, so bile letos povabljene tovrstne šole iz vse države. Prireditev je bila v Zagrebu med 27. in 30. junijem. Odziv je bil različen. Vtem ko je na primer Skoplje poslalo kar 30 gojencev, je Ljubljana poslala vsega — 6 študentov, Maribor pa 3. — Od blizu 70 prijavljenih tekmovalcev se je Glasbene srednje šole v Ljubljani najbolj odrezala, ker so vsi njeni gojenci dosegli nagrade ali pohvale, med njimi vsi tri prve nagrade. Potek tekmovalstva je izkazal zelo visoko raven pianistike že na srednji stopnji poklicne vzgoje in velik napredek v pouku pihal ter trobil. Edino v teh dveh oddelkih so bile tudi podeljene prve nagrade, medtem ko so oddelki za godala in petja morali zadovoljiti z drugimi in tretjimi nagradami. Povrh je pokazalo zanimanje tako študentov-tekmovalcev, kot njihovih vzgojiteljev in glasbenega občinstva, da je dosežani sistem tekmovalstva potreben razširitve, ker bo nedvomno odpral v prihodnjih letih čedalje pomembnejšo vlogo. Na zaključni javni prireditvi so nastopili najboljši nagradenci s izbranimi točkami. Seznanila je tudi širše občinstvo s pomembnimi mladimi talenti, s katerimi se danes razpolagajo naše glasbeno-vzgojne ustanove in kako strogi in na njih že merilo za uspešno pot k umetniškemu cilju. P. S.

Prvi večeri Ljubljanskega festivala so mnogim odkrili očarljivo lepoto poletnega gledališča v Križankah. Na sliki pogled z odra na del avditorija, ki te dni navdušeno pozdravlja folklorna ansambla »Lado« iz Zagreba in »Kolo« iz Beograda.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED VATERPOLO TEKMO JUGOSLAVIJA : SZ

PO ŠESTIH LETIH

v Ljubljani spet kvalitetna vaterpolo tekma

V naglici zadnjih mrzličnih priprav pred dvojnem vaterpolo reprezentance Jugoske zveze in Jugoslavije smo zvedeli naslednje podrobnosti:
- v Ljubljani že 6 let nismo videli kvalitetne mednarodne prireditve, zato se je Plavalna zveza Jugoslavije odločila, da bo tekma med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo v vaterpolu v Ljubljani;

Brzjavke

BUDIMPEŠTA, 2. julija (MTI). Izidi nogometnega prvenstva Madžarske: Terekves-Haladas 1:1, Banyasz-Dezsa (Budimpešta) 0:0, Kinizsi-Dezsa (Pecs) 1:0, Honved-Vasas (Czepel) 7:1, Halmasy 4:3 meta.
PARIZ, 2. julija (AFP). - Na tretjem maratonskem na Seini je zmagal Egiptčan Abu Helf, ki je preplaval 30 km v času 6:37,50. V tekmovalni ženski je zmagala Avstralka Swiney, ki je preplavala 28 km dolgo progo v času 6:31,10 ure.

SVETOVNO JADRALNO PRVENSTVO
Naši jadralci niso izpolnili pričakovanj
Pariz, 2. julija (Tanjug). - Argentince Cuadrado je zmagal v kategoriji prostih enosedelnih letal, turško moštvo pa v kategoriji dvosedelnih letal na V. svetovnem jadralskem prvenstvu v Saint Janu pri Vichyju v Franciji. Naš rekorder Zvonimir Rajn deli s soletalcem Stefanovičem 2. in 3. mesto v kategoriji dvosedelnih letal.

Presenečenje prve discipline svetovnega prvenstva je uvrstitev Argentince Cuadradoja, v tekmovalni dvosedelnih letal pa zmaga turškega moštva.
Rezultati: enosedelna letala: Cuadrado (Argentina) 431 km, 500 točk. Naša tekmovalca Maks Arbajter in Saradić sta se uvrstila na 18. in 19. mesto. Preletela sta 335 km in dosegla 580 točk.

ditu si primerne tribune za gledalce od SD Olimpije in na ta način zagotoviti mesta vsem reflektantom. Pri tem so zvezi veliko pomagala podjetja Gradis, Tehnika in Tesar.
- vsi stroški okrog postavitve nove tribune bodo znašali okrog pol milijona dinarjev, medtem ko stane gostovanje sovjetske reprezentance okrog 200 tisoč dinarjev.

SAH
Velemojster Keres v Ljubljani

Jutri bo sovjetski šahovski velemojster Keres odigral v Ljubljani simultanko. Simultanka, ki jo organizira novoustanovljeni šahovski klub Odrad, bo ob 15 v Domu JLA (v prostorih kavarnarje). Velemojster Keres bo nastopil proti 35 šahlistom. Vabljeni vsi prijatelji šahovske igre. Vstopnina minimalna.

KVALIFIKACIJE ZA ZVEZNO NOGOMETNO LIGO

Pred vrati: Vardar
Drugi član Lokomotiva ali Lovčen

Letošnja prvenstvena nogometna sezona je že zdavnaj končana, zato pa zadnje nedelje vabilo še vedno ljubitelje nogometa na igrišča. Na sporedu so kvalifikacijske tekme za vstop v razne lige. Med njimi so gotovo najbolj zanimive kvalifikacijske tekme za vstop v zvezno ligo. Njim velja največja pozornost, potem ko se naši nogometaši niso posebno obnesli v tekmovalstvu za SE - srednjeevropski pokal, in ko z gostovanjem naših ligasov v tujini ni kdo več kaj razveseljivih vestí.

SPREMENJEN POLOŽAJ
Po prvih povratnih tekmah pa se je položaj spremenil. Vardar je dosegel prvo zmago na tujih tleh. »Borovo« je položilo orožje pred borbenimi in žilavimi Skopljanci, katerih obrambnega zidu ni uspelo doslej še nikomur prebiti razen Lokomotivi. Le-ta pa je doživela še drugi poraz na Cetinju, tako da Lovčen s precejšnjimi upi gleda na zadnji koh. Zanimivo je, da sta oba premagana v tem kotu najprej prišla v vodstvo, te prednosti pa nista znala ohraniti do konca igre.

- torej ni čudno, če je zanimanje za vaterpolo tekmo SZ - Jugoslavija precejšnje, saj gre za prestiž med dvema kandidatom za olimpijsko medaljo.

VATERPOLO TEKMA
Jugoslavija : SZ 2:2 (1:1)

KEGLJANJE
Novo kegljišče v Novem mestu

V soboto in nedeljo je bilo v Novem mestu veliko kegljaško tekmovalje, združeno z otvoritvijo novega modernega dvosteznega kegljišča, ki je vsekakor pomembna pridobitev za kegljače v Novem mestu in na Dolenjskem sploh. Kegljaski klub Gorjanci je k otvoritvi povabil moško vrsto »Ljubljane«, »Dolenjskih Toplice« in domačega Pionirja ter žensko vrsto Zvezde iz Ljubljane.

Vse gostujoče vrste so se pomerile z moško, oziroma žensko vrsto prireditelja tega zanimivega tekmovalja. Vse tekme so bile odigrane v borbenih partijah v mednarodnem slogu. Pri moških je bila najbolj uspešna vrsta »Ljubljane«, ki je v dveh tekmah premagala Gorjance in postavila rekord kegljišča z rezultatom 370 kegljev, pri ženskah pa so bile najboljšie tekmovalke Zvezde iz Ljubljane, ki so v lepi in razburilni tekmi premagale domačinke s tesnim rezultatom.

ZAHVALA

Najprišernejša hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste našega nepozabnega moža, sina, brata in strica

IVANA PETERNELJA
strojevodjo

v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom kiruršne klinike v Ljubljani za trud, da bi ohranili njegovo mlado življenje, govornikom za tople posvitilne besede, kolektivno Kurilnico, pevskemu zboru, godbi Litostroja, SZDL in pionirskemu odboru terena Drajlje, ZROJ in vsem, ki ste njegovi prerani grob zasuli z venci.

MESTO DIREKTORJA
Gradbenega podjetja Rogaska Slatina

Prosilci, ki naj pravilno kolkovane vloge predložijo do 25. julija 1956, morajo izpolnjevati sledeče pogoje:
gradbeni inženir s 3-letno prakso ali gradbeni tehnik s 5-letno prakso in opravljenim strokovnim izpitom.

Filmskega proizvodnega podjetja UFUS v LJUBLJANI

se je osamosvojila v proizvodno podjetje slovenskih filmskih delavcev pod imenom:

VIBA, podjetje za snemanje filmov

LJUBLJANA - ali skrajšano: »VIBA-FILM«

LJUBLJANA, Trg OF 16 2627 Telefon 31-990 - bančni račun 60-KB-1-Z-5.

DNEVNE NOVICE

TVD »Partizane Tabor, Ljubljana, Tabor 13, poziva vse bivše pripadnike Sokola I. na Taboru, da se udeležijo I. seje za priprave proslave za 50-letnico obstoja telesnovzgojne dejavnosti na Taboru, ki bo v sredo, 4. julija ob 19.30 v Stokleni-Malejevi dvorani na Taboru (zgoraj). Ker so sile društvene uprave prešibke, da bi dostojno organizirali proslavo tega našega praznika, zlasti še, ker je bil v času okupacije uničen, oziroma raznesen ves stari arhiv, prosimo vse nekdanje dolgoletne člane Sokola I. na Taboru za pomoč. - Uprava TVD Partizan, Tabor, Ljubljana.

Občinski odbor ZRO Ljubljana-Moste vabi vse rezervne oficirje, da se udeležijo pohoda na Urh, kjer bo spominska svečanost. Zbor 4. julija ob 7 jutraj pri lesenem mostu in zadnji tramvajski postaji v Mostah. V primeru dežja se pohod in svečanost preloži na 22. julij.

Vse nekdanje člane UPZ »Emil Adamič« vabimo na slavnostno zborovanje, ki bo 4. julija 1956 ob 11 v dvorani I. gimnazije v Vegovi ulici, in na jubilejni koncert, ki bo istega dne zvečer ob 20.30 v letnem gledališču v Križankah. - Odbor UPZ »Emil Adamič«.

FLEX v hišo! FLEX v potno torbo! Masten madež! Lahko dobiš vsak čas, pa nobene skrbi, če imaš FLEX! Kvaliteta odloča! Teint Bell Rožno mleko je bilo nujno potrebno našim ženam. Teint Bell Rožno mleko dobiš, kjer imajo kvalitetno kozmetiko.

Avtoprevoznik HERCOG MILOŠ in dimnikarski mojster PERC IVAN čestitata vsem prebivalcem Hrastnika za občinski praznik - 3. julij.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA-CENTER« Meh. film: »Trije pustolovci«.

VESTI IZ KRANJA

KINO »STORZIC«: Ob 18 ameriški film: »Dama poskuša srečo«. Predstava ob 20 odpade. Ob 21.30 premiera jugoslov. filma: »Zasledovanje«.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Dvojni program: ameriški barvni film »Avanture Don Juana« in sovjetski barvni film: »Čvrtek«.

»SVOBODA«: Ob 18 ameriški barvni film: »Avanture Don Juana«. Ob 21 premiera ameriškega filma: »Dama s kamelijami«. - V glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor.

Z JESENICE IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh, Cesta maršala Tita.

KINO »RADIO«: Zaprt.

»PLAVZ«: Ameriški barvni film: »Mirni človek«. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjikrat.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 3. julija ob 20.30: Potrč-Grün: »Zločina. Zaključena predstava za Zvezo borcev.

KINO »UNION«: Ameriški barvni film: »Ona je vedela, kaj hoče«. Predstavi ob 18 in 20.

»METROPOL«: Ital. film: »Za spuščenimi zavesami«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: Italijanski film: »Fru-mena Marturano«.

DROBNI OGLASI

KOMERCIALIST, nekaznovan, prevzame predstavništvo, zastopstvo ali slično za vse panoge za Zagreb, Hrvatsko in Slovenijo. Ponudbe v upravo LP pod »807«.

RAZPIS

Na podlagi čl. 1 zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17-77/55) in čl. 3 Pravilnika o postopku pri javni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17-81/55) razpisuje Okrajni ljudski odbor Ljubljana

prvo javno pismeno licitacijo

za obnovitev fasade upravne zgradbe Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana - Kresija

Licitacija bo dne 19. julija 1956 ob 9. uri v klubskih prostorih Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana, Kresija, pritličje.

Rok za dovršitev del je 15. september 1956.

Varščino v znesku 30.000 din je treba predložiti z garancijskim pismom ali na drug primeren način najkasneje do pričetka licitacijske obravnave.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpisi Pravilnika o postopku pri javni pismeni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17-81/55).

Ponudbe bodo sprejemali do dneva licitacijske obravnave v ekonomatu OLO Ljubljana, Kresija, II. nadstropje, soba št. 47.

Popis gradbenih del in predizmere s splošnimi pogoji bodo interesentom na razpolago od 6. julija 1956 dalje vsak delovni dan od 8. do 12. ure v ekonomatu OLO Ljubljana - Kresija, II. nadstropje, soba št. 47, proti plačilu nabavnih stroškov 1000 din.

OBVESTILO

PODJETJE »TITO«

Vogošča pri Sarajevu

poziva delavce in uslužbence

ki niso več v delovnem razmerju s tem podjetjem, a imajo po predpisih pravico do deleža iz dobička

za leto 1955, naj se v roku treh mesecev od dneva objave tega obvestila javijo pismeno ali ustno podjetju zaradi uveljavljanja svojih pravic.

V kolikor se ne bodo javili v določenem roku, izgube pravico do svojega deleža.

OGLEJTE SI II. OBRTNIŠKI VELESEJEM V LJUBLJANI OD 7. DO 15. JULIJA 1956 TRADICIONALNA MANIFESTACIJA OBRTNIŠTVA! 25% POPUST NA ŽELEZNICI!

NOVO SEME

ODLOMEK IZ POVESTI »VROČA SRCA«

»Bi morebiti kozarček konjaka, gospod Franjo?«
Nazdravila sta in popila. Ali naj to pomeni, da bo danes nekaj posebnega? Radovedno in uslužno je pogledoval v modre in prodorne oči gestapovca.
»No, je kaj novega zadnje dni? Vam gotovo nič ne uide.«
»Gospod šturmfirer, težko bi vam povedal kaj več, a za nekatero se sušija. Nekaj pokvarjeni Andrej Sušnik iz Gabrja ščeva svoje prijatelje. Zvečer bom zvedel natančneje!«
Šturmfirer se je medtem lagodno sprehajal po pisarni in se s cigareto v roki skozi veliko odprto okno zagledal v čisto junijsko nebo in na venec Alp in Karavank na obzorju.
»Dobro. Je kje zaposlen?«
»V jeseniški tovarni.«
Franjo je bil poučen o vsem, tega pa, kaj ta fant pomeni Veri, ni odkril. To karto je hranil za Vero, ko bo zbral o tem več podatkov in bo nanjo zaigral visoko igro.

bi služil takemu velikemu in močnemu gospodarju?!«
»Gospod Franjo, mi se na vas zanesemo. Kar tako naprej. Torej - jutri!«
Franjo je vstal, misleč, da je opravil, oficir pa mu je smehljaje našel še en kozarček, si razpel bluzo in prisedel.
»Vi poznate tu vso okolico. Veste, lov je moj konjiček. Bi mi morda svetovali, kam bi šel pogledat za živaljo?«
Franjo se je od veselja, da se bo lahko razklopotal in napravil gospodu oficirju posebno uslugo, komaj krotil.
»Gospod šturmfirer, na primernejšega se res niste mogli obrniti. Če vam nisem vsiljiv, bi vam osebno pokazal najbogatejše predele.«
Naglo sta bila domenejena, da se bosta popoldne zapeljala onstran Save. Franjo se je, vroč od konjaka in intimnega razgovora s šturmfirerjem, odpravil, pozdravljajoč z desnico in vzklikom »Heil Hitler!«
V hotelski restavraciji, kjer je jedla tudi Vera, je sedelo pri kosilu šele nekaj prvih gostov. Odkar se je von Steinfurth seznanil z Vero, je tudi on zahajal semkaj. Se zdaj ga oblije kurja polt, ko se spomni tistega dne, ko jo je privrkat videl. Nekaj več kot samo izredna lepota je bilo na tem dekletu. Zakaj pred njo tisti čudni strah in spoštovanje? Saj so se mu ženske že doma skoraj ponujale. In ne samo zaradi velikega posestva ali morda zato, ker je gesta-

povski oficir. Ne. Tudi on sam je nekaj pomenil. Poleg materialnih in družbenih prednosti je bil tudi lep, pameten, polnokrven mlad mož. Temu možu je bil zdaj večkrat, kot je želel sam, pred očmi in v mislih kot kip izklesan lik Vere z njenimi temnimi, globokimi in toplimi očmi, s katerimi ga je včasih tako čudno oplazila. Ko mu jo je Franjo med prvim kosilom predstavil, jo je zelo vpljudno vprašal:
»In kaj delate, gospodična?«
»V oddelku za popis prebivalstva, gospod šturmfirer.«
Zadovoljno jo je pogledal in tudi ona se je srečala z njegovimi očmi. Od tedaj dalje mu je nekaj manjkalo, če je ni videl vsak dan. A več kot znanca, ki med seboj sproščeno in nevezano klepetata o vsem in ničemer, vzlic njegovim, dasi opreznim poskusom, nista postala.
V kot pri oknu, kot vedno, je pravkar sedla tudi Vera. Bila je še sama. Ko je zadovoljen prisedel, sta brž začela govoriti. Tudi Vera je bila prijazna.
»Kaj pa je danes novega, da ste videli tako dobre volje, gospod šturmfirer?« ga je nevsiljivo vprašala. Nikoli ni pozabila dodati »šturmfirerja«.
»Če človek sreča tako osebo, kakor ste vi, in zve, da smo šli spet globlje v Ukrajino, pa res ni da bi se hudovale.«
»Hvala za poklon in tudi drugo je razveseljivo.«
Tačas so jima postregli z juho in hkrati, z Verinim dovoljenjem, je gestapovec danes naročil tudi dva likerja. Ko sta trčila, so se mu od poželjivosti tresle roke in kmalu bi ga zaneslo, da bi ji začel še očitneje dvoriti. A Vera je pijato samo obližnila.
»Kako pa vaše delo? Naglo napreduje?« je spraševal zaradi lepšega, ker je dobro vedel, da je popis ljudi v polnem razmahu in da bodo na

tej osnovi kmalu začeli z izseljevanjem Gorenjcev.
»Kar dobro gre. Toda ta delitev ljudi, pravijo, dela preglavice.«
Zdaj je zvedela, da je nekaj ljudi tu dobrih, da je tudi njihovo poreklo arijsko, pošteno in bodo vsekakor ostali vedno tukaj.
Vera je med jedjo zdaj večkrat obližnila kozarec z likerjem. Bala se je zase, bala, da se ne bi mogla zadržati in igrati pred pronicljivim pogledom sosed. Danes je bil gestapovec očitno dobre volje in bi kar naprej govoril in spraševal.
»Vi ste tukaj doma. Mogoče poznate nekoga - zdaj je oficir potegnil iz žepa bluze beležnico in vanjo pogledal - »nekoga, čakajte. Aha, Andreja Sušnika in njegove prijatelje iz Gabrja?«
Dobro, da je bil zaposlen s spravljanjem beležnice, da je ni mogoč opazovati in videti, da ji je obraz za hip postal resen in zaskrbljen. Komaj je pogoltnila zaloga, ki ga je imela v ustih. Ko je odgovorila, je bila že zbrana.
»Veste, jaz sem bila malo doma, vendar to ime poznam. A le površno. Kaj pa je z njim?«
Gestapovec ji je zdaj poklonil daljši pogled in ko je izračunal, da na Veri ni opaziti nič posebnega, ji je pojasnil:
»Kakor slišimo, je to neki pokvarjen, uporen element in tudi svoje znance hujska. Mogoče njega ali koga od njih kaj bolje poznate?«
»Gospod šturmfirer, prav rada bi vam kaj povedala, a žal ga komaj na videz poznam. Za take stvari in ljudi mi nikoli ni bilo mar.«
Kdo je prinesel to gestapovcu na nos? In ravno njemu? Takoj jih moram obvestiti!
Zdaj je bilo treba zaigrati tako, da se bo gestapovcu kar zavrtelo. Toda kateri člen v njihovi nevidni verigi je tako slab? Spet jo je motil vabljiv glas sosed.
»Bi vas smel popoldne povabiti na izlet?«

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO «UNION»

Ameriški film:

Dvoriščno okno

Tednik: Filmske novice št. 26. Predstave ob 16, 18 in 20.30. — V glavni vlogi Grace Kelly in James Stewart. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO «KOMUNA»

Mađarski film

POMLAD v Budimpešti

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO «TRIGLAV»

Angleški film

»Veseli Norman«

Tednik. V glavni vlogi Norman Visdom in Margaret Ruthford. Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO «SLOGA»: Amer. barvni film:

»Boj za lastnino«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KINO «ŠIŠKA»

Ameriški film

Julij Cezar

V glavni vlogi Louis Calhern, Marlon Brando, James Mason in Edmond O'Brien. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — Na sporedu samo še danes in jutri.

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

Komisar Jože Gričar-Metod pripoveduje mladini z Vač, kako je bilo tisto noč, ko je na Cvetežu nad Vačami padel narodni heroj Lojze Hohkraut iz Trbovelj. Mladina je na Cvetežu posadila okoli spomenika, ki ga je okrajna Zveza borcev NOV postavila v spomin padlemu heroju Lojzetu Hohkrautu, in zaverovano poslušala zgodbo o junaškem revolucionarnem borcu zasavskih revirjev.

OKRAJNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV TRBOVLJE

čestita
vsem organizacijam in članstvu
za Dan borca

LJUBLJANSKI FESTIVAL

IV. LJUBLJANSKI FESTIVAL od 30. junija do 21. julija 1956

Torek, 3. julija:
ob 20.30: večer jugoslovanskih folklornih plesov. Nastopi »Kolo« iz Beograda, Križanke. V primeru slabega vremena v Operi.
Sreda, 4. julija:
ob 20.30: Spominski koncert Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič«. Križanke.
Prodaja vstopnic od 10-13 in od 17-20.30 v festivalni blagajni v Križankah. Predprodaja za posamezne prireditve tri dni prej.

Spored festivalnih prireditev je na vpogled pri festivalni blagajni, prav tako razporeditev sedežev in cene.

Informacije: telefon 30-873 (int. festivalna pisarna) in telefon 21-030 (Križanke). Objave za 25% železniški popust se žigosajo v festivalni blagajni v Križankah.

Poslušajte radijska obvestila ob 19, ko boste izvedeli, ali bo prireditev na prostem ali v Operi, kar velja le za primer nestalnega vremena. Festivalne brošure s programom prireditev dobite v obeh kioskih v Križankah, pri »Punktu« in »SAP-Turist« biroju na Miklošičevi cesti.

RADIO LJUBLJANA

TOREK, 3. julija

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklame — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Kmečka godba in štirje fantje Yam igrajo — 8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa — VII — 8.50 Glasba ne pozna meja (magnetofonski posnetki javnega koncerta Plesnega orkestra Radia Ljubljana s sodelovanjem inozemskih solistov dne 5. maja v veliki filharmonični dvorani — ponovitev — III. del — 9.30 Miroslav Krleža: Balade Petrice Kerempuha — 10.00 Spomini na partizanske skladatelje (Glasbena oddaja s komentarjem) — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Malo od včeraj in malo od danes — 11.45 Cicibanom — dober dan! (Andjelka Martič: Mali konjevoдец) — 12.30 do 13.00 Partizanske in narodne pesmi — vmes ob — 12.30-12.40 Kmetijski navsveti — Jože Zunkovič: Ne zamenjajmo stenišč — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Pester operni spored — 14.30 Za dom in zeno — Poletna kozmetika — 14.40 Železi ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Pred mikrofonom je kvintet Niko Stritof — 16.00 Utrinki iz literature — Ciril Kosmač: Balada o trobenti in oblaku — 16.20 Johannes Brahms: Koncert za violino in orkester v D-duru — 17.15 Poročilo in čestitke za Dan vstaje — 18.00 Snovni tednik — 18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor — 18.50 Zunanje politični feljton: Vtisi s potovanja po Čehoslovaki — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Kadar si življenje ne pusti porožati peruti (na večer pred Dnevom vstaje Jugoslovanskih narodov) — 20.45 Simfonična dela jugoslovanskih skladateljev — 22.15-23.00 Zabavna in plesna glasba — 23.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 metra (Prenos iz Zagreba).

Vesti iz Maribora

DEZURNNA LEKARNA
Torek, dne 3. julija: lekarna »Cen-ter«, Gosposka ulica 12.
Sreda, dne 4. julija: lekarna »Tab-or«, Trg revolucije 3.

KINO
PARTIZAN: Češki barvni film: »Jan Hus«.
UDARNIK: Italijanski film: »Ana Zaccaro«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 3. julija: Zaprti.
Sreda, 4. julija ob 20: Auber: »Fra Diavolo«. Red B. Nekaj sedežev in stojšč v prodaji.

Umetnostna galerija. Retrospektivna grafična razstava Božidarja Jakca. Umetnik razstavlja iz svojega opusa blizu 200 lesorezov, litografij, jedkanic, suhih igel, akvatint, med temi tudi nekaj ilustracij in ekslibrisov. Razstava je odprta v času od 1. do 15. julija dnevno od 10-18, ob nedeljah pa od 10-13.

Rodile so: Alojzija Bračko, 29 let, gospodinja, Miklavž — Petra: Marija Bobek, 36 let, gospodinja — Slavico:

Silva Donko, 20 let, nameščenkica — Silvo: Ivana Dobnik, 23 let, gospodinja, Brunšvik — Sonjo: Marija Dovnik, 20 let, poljska delavka, Reka — Marijo: Marija Markuš, 20 let, tkalka — Bojana: Martina Ovcar, 22 let, gospodinja, Lovrenc na Pohorju — Oligo: Alojzija Valenta, 23 let, gospodinja, Hrastje — Darinko: Marija Smole, 26 let, šivilja — Branka: Terezija Ribič, 31 let, gospodinja, Ruperče — Bojana: Stefanija Habjančič, 24 let, gospodinja, Zg. Poljskava — Antona: Matilda Floger, 21 let, nameščenkica, Ruše — Jasno: Marija Domadenik, 26 let, gospodinja, Hočko Pohorje — Alojzijo: Ivana Svensek, 33 let, čistilka — Draga.

Ljudsko revijo Prešernove

družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigar-nah, kioskih, trafikah

Protiperonosporna služba

Poročilo za dne 2. julija 1956

Po vsej Sloveniji je nastopilo zboljšanje vremena in temperatura se je nekoliko dvignila. Srednja dnevna temperatura se je preko nedelje gibala med 18 in 22 stopinj Celzija. Maksimalna temperatura je dosegla 27 stopinj Celzija, minimalna pa je kolebala med 10 in 16 stopinj. Vinorodni predeli so bili v soboto in nedeljo v glavnem brez dežja, razen Branika in Malkovca, kjer je padla neznamna količina.

Napoved: Izredni dvig srednje dnevne temperature je povzročil ponekod močno skrajšanje razvojne (inkubacijske) dobe peronospore. Zaradi tega opozarjamo predvsem vinogradnike v zgornji Vipavski dolini (okolica Lož pri Vipavi) ter v okolici Branice, naj pohite s tretjim škropljenjem, ki naj ga zaključijo najkasneje do vključno 3. julija zvečer. Do vključno 4. julija naj tretjič pošče, razen vinograde vinogradniki v okolici Temnice na Tržaško-komenskem Krasu.

Do 5. julija naj tretjič škroplijo vinograde vinogradniki v okolici Tomaja, Dutovlja in Sežane. Prav tako naj do 5. julija končajo tretje škropljenje vinogradniki Bele krajine (okolica Radovice, Vinomera, Semiča in Črnomlja), Nov. mesta, Trške gore, Kostonjvice, Bizeljskega, Dol. Lendave in Vršanja. Velika vinogradniška posestva v okolici Gor. Radgone, Kapele, Podgradja, Ljutomera, Jeruzalema, Zavrča, Pekr in Maribora ter Malkovca, ki ne morejo pošče, naj vseh vinogradov v roku 4-5 dni, naj takoj začnejo s tretjim škropljenjem. Vinogradnikom svetujemo, da začnejo najprej škropliti one vinograde, ki ležijo v nižjih in zaprtih legah.

Opozarjamo vinogradnike, da je tretje škropljenje izredno važno, zato naj posvetijo izredno pozornost priročnosti in kakovosti izvedbi istega. Vinogradniki, pri škropljenju vinske trte skrbite, da bo trta dobro poščepljena s spodnje strani listov, predvsem pa grozdčiki.

Kmetijski inštitut LRS

Pripravljalni odbor za proslavo 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji prosi vse, ki so stakali oziroma vedo, kje so primerki plakatov in lepakov iz stavke, kakor tudi drug material (slike, žigi itd.), da ta material posodijo, oziroma obvestijo, kje ga lahko fotografiramo. — Stroške povrnemo.

Za sodelovanje se zahvaljujemo.

PRIPRAVLJALNI ODBOR, KRANJ

Park Svobode 4

2629

VSEM RUDARSKIM KOLEKTIVOM ČESTITA ZA RUDARSKI PRAZNIK

3. JULIJ

KOLEKTIV

RUDNIKA KAOLINA ČRNA PRI KAMNIKU

ZA OBČINSKI IN RUDARSKI
PRAZNIK 3. JULIJ TER ZA
4. JULIJ — DAN BORCA —
ČESTITAMO VSEM LJUDEM
OBČINE

HRASTNIK

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR HRASTNIK
- OBČINSKI KOMITE ZKS, HRASTNIK
- OBČINSKI ODBOR SZDL, HRASTNIK
- OBČINSKI ODBOR ZB, HRASTNIK
- OBČINSKI KOMITE LMS, HRASTNIK
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET, HRASTNIK
- SINDIKALNA PODRUŽNICA RUDARJEV, HRASTNIK
- TVD PARTIZAN, HRASTNIK
- DRUŠTVO UPOKOJENCEV, HRASTNIK
- RUDNIK RJAVEGA PREMOMA, TRBOVLJE-HRASTNIK
- STEKLARNA, HRASTNIK
- KEMIČNA TOVARNA, HRASTNIK
- TRGOVSKO PODJETJE »POTROŠNIK«, HRASTNIK
- TRGOVSKO PODJETJE »PRESKRBA«, HRASTNIK
- TRGOVSKO PODJETJE »POSTREZBA«, HRASTNIK
- TRGOVSKO PODJETJE, DOL PRI HRASTNIKU
- GOSTINSKO PODJETJE »JELKA«, HRASTNIK
- KLAVNICA IN MESNICA, HRASTNIK

NAJ ZIVE DELOVNI LJUDJE — GRADITELJI SOCIALIZMA!

H-25

Pogumni ribič

Neki mladi ribič je pri Key-Westu v Floridi popolnoma izčrpan priplaval do obale in poiskal pomoč za svoje tri tovariše, ki jih je pustil na odrpitem morju pri prevrnjeni ribiški ladji. Ribič je plaval osem in pol ure in preplaval po razburkanem morju okrog 15 km. Helikopterji, ki so šli iskat ponesrečene ribiče, so res našli prevrnjeno ladjo in tri tovariše pogumnega mladega ribiča.

Krajša cigareta

Neka tobačna tovarna v Dresdenu v Vzhodni Nemčiji je dala v promet cigarete, dolge samo 4,5 cm namesto dosedanjih 7 cm. S tem želi ustreči željam tistih kadilcev, ki samo nekajkrat potegnejo dim iz cigarete, pa je že potešena njihova strast po tobaku.

Na južni tečaj je nedavno odpotovala razen drugih tudi britanska odprava, v kateri je tudi osvajalec Mount Everest Edmund Hillary. Na zgornji sliki je traktor, ki vleče sani z gradbenim lesom in nekaterimi člani odprave na bazo Chacleton, na spodnji sliki pa je angleški ledolomilec »Theron«. Okrog njega so psi, ki vlečejo sani.

S polovico možgan — NOV ČLOVEK

Ameriški kirurgi so v Chicagu operirali glavo nekemu šestletnemu dekletcu, odstranili polovico njenih možganov, da bi jo tako rešili hudih napadov in velikih motenj v njenem značaju.

Ta vrsta operacije ni nova. Razvil jo je neki južnoameriški kirurg in jo 1945. prvič uporabil. Čikaška operacija pa je pomembna spričo globokega vpliva na duševnost operiranega otroka.

Otrok je bolehal za hudimi posledicami neke nalezljive bolezni, ki ga je napadla že kot dojenčka. Desna polovica možgan je bila, kot je pokazal rentgenski posnetek, polna obronkov in mrežasta. Spričo tega je bila leva stran otrokovega telesa hroma.

Kakor vemo, uravnava desna polovica možgan levo polovico telesa in obratno, leva polovica možgan desno polovico telesa, ker se pota živcev križajo.

Otrok je razen tega imel dnevno 10–12 božjastnih papavov. Tudi njegovo duševno življenje je bilo silno neuravnoteženo. Deklece ni bilo moč vzgajati, bilo je predrzno in okrutno in uničilo je vse, kar ji je prišlo pod roko. Kazalo je, kakor da bo vse svoje življenje ostala človeška nakazen in da bo morala živeti pod nadzorstvom zdravstvenih ustanov.

Da do tega ne bi prišlo, so se zdravniki odločili za težavno operacijo možgan. Vedeli so, da lahko človek živi tudi z eno polovico velikih možgan, ker se mnoge funkcije možganske skorje nahajajo tako na desni kakor na levi strani in jih je možno prenašati z ene polovice možgan na drugo. Desni polovici velikih možgan se človek laže odreče kot levi, kajti na tej je govorni center.

Med operacijo, ki je trajala štiri ure, so dekletcu izrezali vso desno polovico velikih možgan. Srednje in male možgane, v katerih je center funkcij, ki so nujno potrebne za življenje, so pustili nedotaknjene.

Uspeh te operacije je bil osupljiv. Deklece je še nadalje ostalo na pol hromo, toda božjasti napadi so popolnoma prenehali, otrokovo značaj pa se je docela spremenil. Deklece je zdaj ljubeznivo in dostopno in bo kmalu začelo obiskovati šolo.

Zdravniki upajo, da bodo lahko ozdravili tudi ohromljen del telesa.

KORUZA — surovina bodočnosti

Koruzna v bližnji prihodnosti ne bo le živilo. Po sodbi kemikov bo v kratkem postala pomembna industrijska surovina. Nekateri ameriški strokovnjaki trdijo, da je iz koruze moč neposredno dobiti v industrijski predelavi več kot 2700 raznih proizvodov. Uporaba koruze v industrijske namene je torej malone neomejena.

V laboratorijih so dobili iz koruze tekstilno vlakno. V trgovinah lahko že kupiš tudi ženske nogavice, izdelane iz koruze, ki jih prodajajo skupno z nylon, perlon in drugimi nogavicami iz umetnih vlaken.

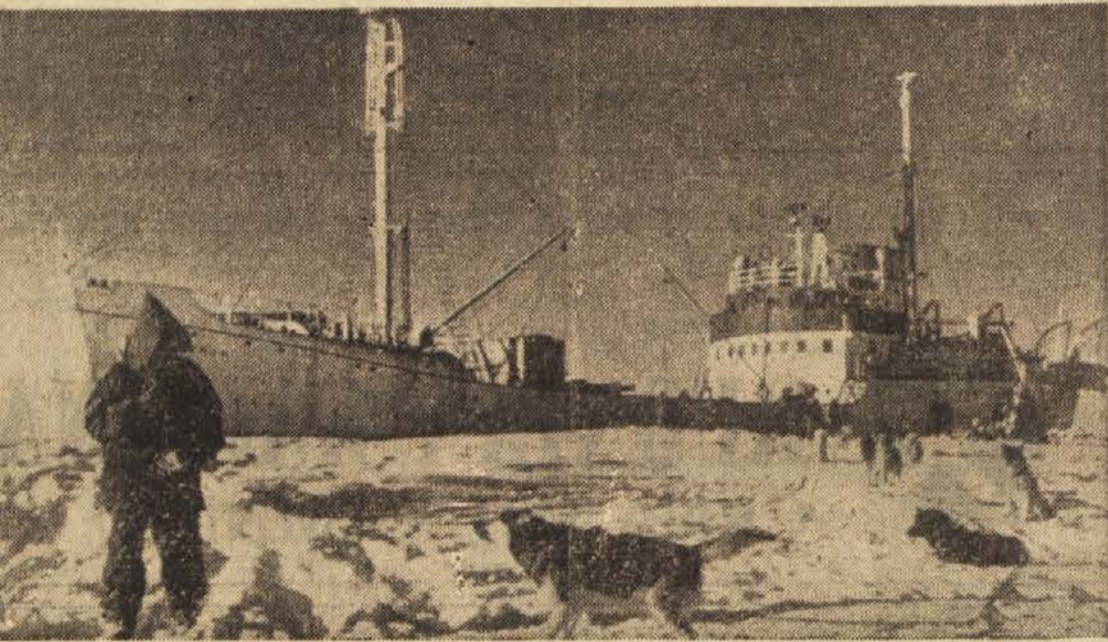
Zadnji čas se je uporaba koruze v industriji zares močno razmahnila. V tovarnah škroba in olja pridobivajo iz koruze škrob, ki ga zate uporabljajo v živilski, še bolj pa v farmacevtski industriji za izdelavo različnih zdravil. Iz koruznih zrn izdelujejo tovarne tudi zelo kakovostno olje, bogato z vitamini.

S tem smo pa šele začeli seznan predmetov, ki jih je moč dobiti iz koruze po industrijski poti. Iz nje pridobivajo s predelavo tudi alkohol, lepilo, glukozo, različne kemične snovi. Uporabljajo jo tudi za pridobivanje penicilina. Pri vretju koruze za proizvodnjo škroba ostane namreč nekaka zmes, na kateri se razvijajo glivice penicilina.

Tudi pri nas smatrajo koruzo za koristno industrijsko surovino. Nedavno je začela obratovati velika tovarna škroba v Zrenjaninu. V njej izdelujejo škrob za glukozo, sladkor in druge proizvode. V tovarni izdelujejo tudi olje; še ena taka tovarna obratuje v Pančevu, v nekaterih tovarnah olja pa so v zadnjih letih po vojni montirali naprave za predelavo koruznih zrn.

Egiptovska zastava je zavihal nad poslopjem uprave Sueškega prekopu. Pod njo je ob dnevu republike in umika Angležev Egipta prvič defilirala egiptovska vojska pred voditelji dokončno neodvisne egiptovske republike.

V nedeljo jutraj je iz Sarajeva odšla na pot

EKSPEDICIJA v neznane kraje Bosne

Sarajevo, 2. jul. Včeraj jutraj je iz Sarajeva odšla na pot velika znanstveno-planinska ekspedicija, da razišče doslej neznan kanjon divje gorske reke Rakitnice, ki je svoje korito vrezala v stene bosensko-hercegovskih planin Jeleke, Bjelašnice in Visočice.

Menijo, da na to področje, ki zajema 250 km², človeška noga še ni stopila.

Naloga ni lahka. Treba se je prebiti skozi kanjon, čigar dolžina znaša 40 km in raziskati neznan teren. Za to nalogo bosta potrebna najmanj dva tedna.

NEURESNICENA ZAMISEL IZ LETA 1919

Po prvi svetovni vojni sta dva izkušena sarajevska planinca krenila proti vzhodu v ta kanjon, ki se razteza od ustja Dušaničevega potoka do Boračkoga jezera (do tja, kjer se ta divja planinska reka izteka v Neretvo). Hotela sta se prepričati, v koliko je še točna že takrat zastarela geografska karta, v njeno verodostojnost so podvomili, brž ko so primerjali teren s topografskimi znaki na karti. Toda planinca sta takoj prvi dan opustila namero, da prodrata v kanjon. Naletela sta na zapreke, ki so zahtevale večje število ljudi. Od takrat je ta kanjon vse bolj dražil in vabil radovednost planincev.

Kdo bo premagal kanjon? Mladi sarajevski planinci so si začeli zastavljati to vprašanje zlasti po drugi svetovni vojni, vendar konkretnega odgovora ni bilo. Mladinsko uredništvo Radia Sarajeva

ZA DOBRO VOLJO

Amaterski pleskar

- 120 učenjakov
- in planincev raziskuje
- neraziskani kanjon
- reke Rakitnice

je vzelo to vprašanje zelo resno. Redakcija je pristala na financiranje take ekspedicije samo s pogojem, da v njej sodelujejo tudi znanstveniki vseh zainteresiranih znanstvenih panog. Kmalu so se redakciji prijavi številni inštituti in zavodi z zahtevo, naj imena njihovih sodelavcev vpišejo v seznam ljudi, ki bodo prvokrat prešli ta neznan kraj.

V ekspediciji, ki je včeraj odšla na pot, so geologi, biologi, geografi, meteorologi, agronomi, filozofi, znanstveni sodelavci Inštituta za higieno, za ribištvo, za gozdarstvo, zate sodelavci Zavoda za zaščito zgodovinskih spomenikov, veterinarji itd. Na pot je odšlo okrog 120 ljudi, razen znanstvenih sodelavcev so v ekspediciji tudi srednješolci, študentje, delavci in novinarji večjih časnikov, operaterji filmskih novic, ki bodo imeli dovolj posla, da se s svojimi težkimi snemalnimi kamerami prebijajo skozi strme bregove.

Ekspediciji nudi veliko podporo JLA, ki je dala celotno planinsko opremo. Razen tega so odšli na pot tudi izkušeni vojak-planinci, ki bodo pomagali, da bodo lahko ostali člani ekspedicije premagali kamnito puščavo tega neznanega kraja. Ves čas poti bodo člani ekspedicije v stalni radijski zvezi, kar je prav tako organizirala JLA. Tudi helikopter imajo na razpolago.

KAJ LAHKO NAJDEJO V KANJONU?

Vprašanje je zares delikatno, toda po sedanjih situaciji je odgovor zelo enostaven — ničesar z gotovostjo ne moremo trditi. Ekspedicija je res zbrala izjave redkih prebivalcev tega kraja, toda tem pričevanjem ni mnogo verjeti, ker so čestokrat na meji med možnim in fantastičnim.

Pred kratkim je gozdna uprava dala neke podatke, ki dajejo slutiti, kaj bi lahko tam našli.

OSTANKI BOGOMILSKEGA NASELJA?

Verjetno nihče ne bi bil srečnejši kakor arheologi, če bi eks-

pedicija naletela na ostanke starega mesta, za katere trdijo nekateri, da so na koncu kanjona, ki je na tem mestu precej razširjen. Sodijo celo, da to naselje izvira še iz ilirskih in tračanskih časov. Arheologi mislijo, da so na področju planine Visočice živeli bogomili. Strokovnjaki za hidro-tehniko pa spet mislijo, da bodo uspeli pojasniti nastanek same Neretve. Filozofi se že veselijo, da se bodo lahko pogovorili s prebivalci najoddaljenejših krajev, kjer pušča civilizacija (v kolikor je tja sploh prodrla) zelo malo sledov. Etnologi pa sodijo, da bodo naleteli na mnoge običaje — ostanke iz najstarejših dni.

VELICASTEN SLAP?

Hidrologi so pripravljani na to, da je kanjon Rakitnice idealen za gradnjo hidrocentral in so zato nedavno poslali letalce, naj fotografirajo to področje in vidijo, kaj se tam pravzaprav skriva. Vendar letalci niso povsem uspeli, ker je Rakitnica na mnogih mestih zelo spretno skrila svoje sledove. Ponekod se kanjon zoži tudi na meter širine, stene so pa strme preko 1000 m, tako da na fotografijah, posnetih iz

letala, niso mogli ničesar videti. Sodijo prav tako, da je na tej reki slap — visok 450 metrov, z gotovostjo pa trde, da se pritoki te hitre in izredno mrzle reke na nenavaden način z njo združujejo, ker se zlivajo vanjo z 200 in 300 m visokimi slapovi.

Botaniki in zoologi upajo, da bodo lahko dopolnili zbirke z novimi in redkimi primeri, ker govorijo kmetje o kačah z izredno močnim strupom, čeprav bi to lahko bile kače, ki so že znane, pa v teh zaostalih krajih povzročajo strah in trepet.

Neznani kanjon bo odgovoril na vsa ta vprašanja. Morda bodo udeleženci tega pohoda tudi razočarani, če bodo naleteli na običajno strmo sotesko, kakršnih imamo dovolj.

V. Petrović
(Ekspedicije se udeležuje tudi naš poseben dopisnik in bomo o njej še poročali.)

TRIKOVE dogodivščine

MIRAN SATTLER — FRANC MAVEC

Naslednje jutro je Trik pod oknom prisluškoval in večkrat slišal svoje ime. Proti njemu se je nekaj pletlo. Prevečkrat je že ujezil očeta Popa in mamo Minko. Ko se je na večer po tem razgovoru vrnil domov, je našel hišna vrata zaprta. Potrkal je — nič, popraskal — nič, zacvilil in zalajal — nič.

Stekel je okoli hiše. Okno Dinkove sobe je bilo odprto. »Morda so odšli na sprehod,« je menil. »Sicer pa, če ne morem skozi vrata, bom šel skozi okno!« Od nekdaj je privlekel okroglo poleno, položil nanj desko in vzel velik kamen. Stopil je na desko, potem pa z vso silo vrgel kamen na dvignjeni del deske.

Poizkus mu je nspel. Poletel je ko raketa, obstal v Dinkovi sobi in previdno odšel v kuhinjo. Oče Popo je dvignil pogled iz časnika, mama Minka pa je prenehala plesati, tako sta bila presenečena, ko se je pojavil med njima.